

DARBININKAS

Vol. LXXXIV, Nr. 40
Spalis - October 15, 1999 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- **Spalio 5-osios**, Tarptautinės mokytojų dienos, išvakarėse Premjeras Rolandas Paksas profesinės šventės proga pasveikino šalies mokytojus. Tarptautinė mokytojų diena spalio 5-ąją minima nuo 1966 metų. Mūsų šalyje Tarptautinę mokytojų dieną nutarta pradėti švęsti prieš penkerius metus.

- **Lietuvos Seimo** Užsienio reikalų komitetas spalio 4 d. vienbalsiai pritarė Lietuvos ir Rusijos sienos sutarties ratifikavimui. Šio komiteto pirmininkas Vytautas Dudėnas Eltai sakė, kad už tai vieningai balsavo visi 14 posėdyje dalyvavusių šio komiteto narių. Posėdyje nedalyvavo šiam komitetui priklausantis parlamentaras Kazys Bobelis, viešai pareiškęs esąs prieš šios sutarties ratifikavimą, kol nėra apibrėžtas Kaliningrado srities statusas.

- **Seimo LDDP frakcijos** narys Povilas Gylys ragina viešai apvarstyti, ar racionalus yra Lietuvos diplomatinės tarnybos tinklas, nes jam išlaikyti išleidžiami rinkėjų pinigai. "Kai kurie paskyrimai iš tikrųjų yra skandalingi. Tai jau virsta tradicija, nes praktiškai valstybingumo skraiste pridengiami ne geri dalykai", - pareiškė spaudos konferencijoje užsienio reikalų eksministras, Seimo narys P. Gylys. Seimo Užsienio reikalų komitetas spalio 4 d. svarstė diplomatinės tarnybos, atstovybių, ambasadų ir konsulinį įstaigų plėtros koncepciją. Posėdis buvo uždarytas.

- **Pasaulio nepriklausomų** skautų asociacijos sekretorius bei Didžiosios Britanijos Robert Baden-Powell skautų organizacijos vadovas Ivan J. Brentnall pasirengę padėti įkurti nuolatine Žemaitijos skautų stovyklavietę Akmenės rajone Kapėnų kaime. Tam pinigų britų skautai ieškos ir Europos Sąjungoje. Svečiai apžiūrėjo aplėistą buvusį administracinį pastatą Kapėnuose prie Virvytės upės. Suremontavus pastatą, jame galėtų stovyklauti 30 - 40 žmonių. Akmenės rajono vadovai mano, kad ši pastatą skautams galėtų ir padovanoti. Britų skautų lyderiai į Mažeikius atvyko Žemaitijos skautų organizacijos vadovo Artūro Višnevskio kvietimu. Skautai susipažino 1995 metais. Žemaitijos skautų organizacija yra aktyviausia Mažeikių rajono nevyriausybinė organizacija, kasmet rengianti vaikų vasaros stovyklas.

- **Netrukus 12 Lietuvos** mokyklų galės nemokamai naudotis "Internetu". Iki spalio 1 dienos bus baigtas įgyvendinti Šiaurės šalių ministrų tarybos finansuojamas projektas "Internetas Šiaurės ir Baltijos šalių projektų dalyviams". Šiaurės šalys šiam projektui skyrė 300 tūkst. Norvegijos kronų (apie 153 tūkst. litų). Iš konkurse dalyvavusių 30 Lietuvos mokyklų buvo atrinktos 12 mokyklų Klaipėdoje, Elektrėnuose, Molėtuose, Prienuose, Šilutėje, Kaune, Ukmergėje, Kaišiadorių ir Kretingos rajonuose.

LIFE BUS IR KITAME AMŽIUJE

LIFE rengiamas tarptautinis teatrų festivalis kitais metais vyks gegužės mėnesį. Naujieji LIFE vadovai ne tik išpareigoja įvykdyti senosios LIFE vadovybės numatytus planus, bet kuria ir naujus. Po šių metų festivalio komercinės nesėkmės buvusi LIFE direktorė Rūta Vanagaitė nusprendė pasitraukti. Dabar ji yra ministro pirmininko Rolando Pakso patarėja.

Tačiau LIFE vadovavimą perėmęs Tauras Čižas prisiėmė atsakomybę už tolesnį festivalio gyvavimą. Per šešerius metus tarptautinis teatro festivalis LIFE stipriai įaugo į Lietuvos kultūrinį gyvenimą. Dabartiniai festivalio rengėjai sugeba uždirbti pinigų ir po truputį mažina skolą, juolab, kad ir festivalio kreditoriai neskuba jo sužlugdyti. Atsižvelgiant į sun-

kumus, bus atsisakyta kai kurių nuostolingų renginių, taip pat ir brangių festivalio programos rengėjų kelionių į tarptautinius festivalius. Rengėjams teks pasikliauti specialistų rekomendacijomis. Šeštasis festivalis bus orientuotas į artimųjų ir rytinių Lietuvos kaimynų teatro meną, kurį labiau mėgsta ir supranta lietuviai.

Lietuvos rytas

SULAIKYTI NARKOTIKŲ KONTRABANDA ĮTARIAMI VILNIAUS ORO UOSTO SAUGUMO TARNYBOS PAREIGŪNAI

Valstybės saugumo departamento (VSD) ir Vilniaus apygardos prokuratūros pareigūnai per bendrą operaciją sulaukė narkotinių medžiagų kontrabanda įtariamą Vilniaus oro uosto Aviacinio saugumo tarnybos keleivių patikros darbuotojų grupę.

Įtariamieji sulaukė Vilniaus oro uoste spalio 5 d. rytą, pranešė VSD ir Vilniaus apygardos prokuratūra. Pranešime nenurodyta, kiek asmenų sulaukta ir kokios buvo jų konkrečios pareigos.

Aviacinio saugumo darbuoto-

jai laikomi viena svarbiausių grandžių, užtikrinančių civilinės aviacijos saugumą.

Sulaikytieji įtariamieji padėdavo pergabenti be patikrinimo įvairius krovinius pro visus oro uosto kontrolės postus ir atiduodavo kurjeriams prieš jiems įlipant į lėktuvą.

Vilniaus apygardos prokuratūroje iškelta baudžiamoji byla, tyrimą atlieka prokuratūros Organizuotų nusikal-

Vilniaus oro uostas

timų ir korupcijos tyrimo skyriaus prokurorai. Įtariamieji kol kas sulaikyti dviem paramais.

Įtariamųjų sulaikymo operacijai teisėsaugos pareigūnai ruošėsi keturis mėnesius.

BNS

EUROSKEPTIKAI BAIGIA PASIVYTI EUROENTUZIASTUS

Lietuvoje toliau stiprėja skeptiškos nuomonės dėl šalies narystės Europos Sąjungoje, tačiau euroentuziastų dar tebėra daugia.

Pasak apklausos, jei rugsėji būtų surengtas referendumas, 34,1 proc. Lietuvos gyventojų būtų balsavę už įstojimą į ES. Tai 1,7 proc. mažiau, nei prieš tris mėnesius (birželį - 35,8 proc.) ir 9,6 proc. mažiau nei prieš metus (pernai rugsėji - 43,7 proc.).

Atitinkamai padaugėjo ir euroskeptikų. Prieš Lietuvos stojimą į ES rugsėji būtų balsavę 30,6 proc., birželį - 27,6 proc., prieš metus - 18,2 proc.

Nežinančių, kaip balsuoti, per metus sumažėjo nuo 26,7 proc. iki 23,5 proc.

Nebalsuosiančių dalis beveik

nepakito - 11,8 proc. ši rugsėji ir 11,3 proc. - prieš metus.

Viešosios nuomonės ir rinkos tyrimo centro "Vilmorus" apklausos duomenys netrukus bus paskelbti Europos komiteto prie Lietuvos Vyriausybės leidinyje "Integracijos žinios".

Sociologai ir politologai mano, kad euroskeptiškumo augimą paskatino smarkus Europos Komisijos spaudimas Lietuvai paskelbti Ignalinos atominės elektrinės uždarymo grafiką. Apklausa rodo, kad daugelis Lietuvos gyventojų yra prieš IAE uždarymą anksčiau projektinio eksploatacijos laikotarpio.

Be to, Lietuvos gyventojus galėjo nuvilti tai, kad šalis iki šiol nėra pakviesta pradėti intensyviai narystės derybas.

Omnitel Laikas

PAŠVENTINTA DIDŽIAUSIA KLAIPĖDOS BAŽNYČIA

Spalio 3 d. Klaipėdos Švento Kazimiero bažnyčioje buvo laikomos pirmosios mišios. Šiaurinės miesto dalies tikintieji nuo šiol melsis nebe šalia stovėjusiose laikinuose, o didžiausiose uostamiestyje maldos namuose.

1992 metais bažnyčios projekto konkursą iš šešių autorių grupių laimėjo architektai A. Skiesgelas ir R. Krištapavičius. Moderni trijų bokštų bažnyčia, autorių manymu, primena vilties ir tikėjimo laivą. Didysis bokštas bus beveik 50 metrų aukščio.

Pasak bažnyčios klebono B. Jonausko, 1993-ųjų pavasarį pradėta statyti bažnyčia dar nebaigta dėl pinigų stokos, tačiau joje jau galima melstis. Darbus baigti iki galo trūksta 3 mln. litų, vien bokštai kainuos pusę šios sumos.

CHICAGOJE ĮVYKS ALTO SUVAŽIAVIMAS

XIII-asis Amerikos Lietuvių kongresas ir 59-asis Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas "Sutartinai dirbkime Lietuvai" įvyks šių metų spalio 23-24 dienomis Lietuvių Jaunimo Centre, 5600 South

etuvos Respublikos konsulo Giedriaus Apuoko - "Lietuvos ambasados Washingtono pranešimas" ir ALTO atstovo Washingtono Algirdo Rimo - "Amerikos pabaltijiečių (JBA-NC) veikla".

ALTO pirmininkas prof. Jonas Račkauskas, Lietuvos ambasadorius JAV Stasys Sakalauskas, dailininkė Magdalena Stankūnienė, Lietuvos gen. konsulas Giedrius Apuokas

Claremont Ave, Chicago, IL.

Darbotvarkėje numatyti šie pranešimai: ALTO pirmininko dr. Jono Račkausko - "Penkmečio veiklos pradžia", Lietuvos Respublikos garbės konsulo Vaclovo Kleizos - "Sutartinai dirbkime Lietuvai", Li-

Simpoziumo "Sutartinai dirbkime Lietuvai" dalyviai: dr. Jonas Valaitis, Dalia Kuodytė (Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinė direktorė), Gražvydas Lazauskas, Pilypas Narutis, Povilas Žumbakis.

VILNIAUS BANKAS - 50 GERIAUSIŲJŲ CENTRINĖS EUROPOS BANKŲ SĄRAŠE

Londone ledžiamas žurnalas *Central European*, rašantis apie bankininkystę ir finansus Centrinės Europos ir NVS šalyse, rugsėjo numeryje išspausdino 50 geriausių bankų Centrinėje Europoje sąrašą, kuriame pirmą kartą įrašytas vienintelis Lietuvos bankas, Vilniaus bankas - 36-je vietoje (pagal 1998 m. rezultatus).

Žurnalas rėmėsi pagrindiniais bankų veiklos rodikliais,

pirmoje vietoje išskirdamas bankų akcininkų nuosavybę bei įvertindamas bankams suteiktus tarptautinės agentūros Standard & Poor's įvertinimus.

Šiame sąraše Estijos Hansapank yra 20 vietoje (1997 metais - 35), kitas Estijos bankas Eesti Uhispank - 38-oje (įrašytas pirmą kartą). Latvijos bankų sąrašas nėra. Jame vyrauja Lenkijos bankai ir užsienio investuotojų valdomi bankai.

BNS

LIETUVA GRĮŽTA Į SENĄJĄ LAIKO JUOSTĄ

Pusantrų metų gyvenusi pagal Vidurio Europos laiką, Lietuva nuo spalio 31 dienos sugrįžta prie Rytų Europos laiko. Nepasukus laikrodžio rodyklės viena valanda atgal, Lietuva grįš į antrosios juostos

laiką. Ši permaina nepakeis darbo laiko pradžios valstybinėse institucijose - jos pradės dirbti 8 valandą ryto. Viešosios apklausos duomenimis, laiko juostos grąžinimui pritarė dauguma apklaustųjų visuomenės narių.

Respublika

"Lietuvos aidų" redakcija, švenčianti 80-ties metų jubiliejų. Laikraštis laukia naujų prenumeratorių iš užsienio!

R. Šuikos nuotr.

VOKIETIS LAIMI LITERATŪRINĘ NOBELIO PREMIJĄ

Romanistas Guenter Grass, kurio kūryba apie Vokietijos sutrikdytą šimtmetį padarė jį žinomiausiu Vokietijos rašytoju pokarinėje 2-ojo pasaulinio karo kartoje, rugsėjo 30 d. laimėjo 1999 metų literatūrinę Nobelio premiją.

Telefono skambutis iš Švedijos Akademijos, informuojantis apie išrinkimą, privertė nusišypsoti 71 metų autorių. "Aš laimingas", - pasakė jis žurnalistams, pasirodęs su žmona ir šunim savo namo Behlendorfe, šiaurės Vokietijoje, tarpduryje. "20 metų aš nuolat buvau kandidatu. Tai palaikė mano jaunystę, - sakė jis Vokietijos radijo interviu. - Dabar, neišvengiamai, prasideda senatvė".

AP, Stockholm

Staigmena iš Lietuvos mokyklų: “Lietuva ir aš”

Antanas Dundzila

Ši pavasari, kovo-gegužės bėgyje, Lietuvos vidurinėse mokyklose bei gimnazijose vyko konkursas, kurio vienas iš reikalavimų buvo parašyti rašinėli tema “Lietuva ir aš”. Konkurso skelbė Švietimo ir mokslo ministerija, o premijoms net \$15,000 paskyrė Amerikoje veikiantis Tautos Fondas. Ši parama talentingai tilpo dabartinės Tautos Fondo telkiamos ir teikiamos paramos Lietuvai gairėse - dėmesiu jaunimui, mokyklai, doro ir tėvynę mylinčio žmogaus ugdymui.

Šiuo metu Lietuvoje veikia šiek tiek daugiau kaip 700 vidurinių mokyklų, kuriose mokosi 580,000 jaunimo. Tautos Fondui yra žinoma, kad vadinamųjų “etninių mažumų” bei “mišriose” mokyklose 1998-1999 mokslo metais iš viso mokėsi 78,000 mokinių. Į konkursą atsiliepė maždaug pusė mokyklų, gauta 300 paraiškų. Iš jų Tautos Fondo darbuotojai atrinko 150 geriausių, laimėję mokiniai apdovanoti po 100 dolerių, t. y. 400 litų pinigine dovana. Konkurse dalyvavo mokyklas bebaigia, visuomeniškai nusi-teikę, žadantys toliau mokslą tęsti abiturientai iš visų Lietuvos mokyklų, ne tik “lietuviškų”. Visų reikalavimų čia nebandoma išvardinti, bet kreipiame ypatingą dėmesį į tai, ką visai nesitikėtai galima vadinti konkurso davinį vaizgantiškais deimantukais. Tie netikėti deimantukai kaip tik atėjo iš nelietuvių kilmės vaikų. Tai džiugias viltis keliantis reiškinys. Štai ką jie rašo apie save ir savuosius ryšius su Lietuva (kalba ir skyryba neliesta).

1980 m. gimusio Andrej tėvas jau miręs, motina provincijoje kūno kultūros mokytoja.

Aš gimiau Tomske, bet kai man buvo beveik vieneri metai, mano tėvai persikėlė į Lietuvą. Visą savo gyvenimą praleidau čia. Kartais aš važiuoju pas senelius. Ir kiekvieną kartą norėdavau ten likti. Bet viskas pasikeitė pereinant metų vasarą. Aš labai norėjau pamatyti savo gimtinę, todėl apsidžiaugiau, kad tėvai nutarė važiuoti į Rusiją jų aplankyti. Važiudamas per muitines, aš pajutau, ką reiškia būti kokios nors šalies piliečiu ir ką reiškia turėti Lietuvos Respublikos pasą. Lietuvos muitinė su manim šnekėjo lietuviškai ir man buvo nepatogu, kad aš negalėjau laisvai šnekėti šia kalba. Bet tada pirmą kartą supratau, kad aš Lietuvos pilietis, kad Lietuvos valstybė turi saugoti mane, kaip ir parašyta pase... (Keli sakiniai čia išleisti.) Aš buvau laimingas, kai bendravau su gimtiniais, bet kažkur giliai širdyje jaučiau tėvynės ilgesį. Kai važiauvau atgal į Lietuvą, aš verkiau, nenorėjau skirtis su draugais ir gimtiniais, bet sieloje džiaugiais, kad galėsiu pamatyti savo gimtinę. Vėl muitinės... (Išleista.) Lietuvos muitininkai į mus, Lietuvos piliečius, žiūrėjo visai kitaip. Ir aš prisimenu, kad tada lijo stiprus lietus, buvo labai šalta, bet jie, pamatę Lietuvos pasą, šiltai nusišypsojo. Supratau: aš Tėvynėje.

Lietuva - mano gimtinė, aš nuo mažens čia gyvenu. Todėl, kad ir kur bebūčiau, kad ir kaip susiklostytų mano gyvenimas, aš visada prisimenu ir gerbiu šį kraštą, jo žmones.

Rašo 1981 m. Vilniuje gimęs jaunuolis Andrej:

Aš esu lenkas, bet gimiau Lietuvoje ir čia yra mano tėvynė.

Kiekvienam žmogui tėvynė yra vienas svarbiausių, o gal net pats svarbiausias dalykas, nors šito kiekvieną dieną tinkamai neįvertiname. Tikrai kažko netekęs, žmogus sužino tikrąją prarasto daikto vertę.

Lietuva nėra nei labai didelė, nei šiaip kuo ypatinga šalis, tačiau joje gyvenantiems žmonėms ji visada bus išskirtinė.

Aš gyvenu Vilniaus krašte, kur dauguma gyventojų yra nelietuviai: lenkai, rusai, baltarusiai, ukrainiečiai ir t. t. tačiau mes gimėme ir užaugome čia, Lietuvoje. Pavyzdžiui, aš gerai moku lietuvių kalbą, domiuosi Lietuvos istorija, esu išauklėtas šio krašto kultūros aplinkoje. Mūsų šeima laikosi lietuviškų kultūrinių tradicijų - kaip ir kiti Lietuvos žmonės švenčiame katalikiškas, valstybines šventes, domimės Lietuvos politika.

(Išleista)... Kiekviena tauta privalo turėti savo valstybę, kur žmonės laisvai ir nevaržomai galėtų naudoti savo kalbą, daryti tai, ką jie nori, o ne tai, ką liepia. Nors aš nesu lietuvis, tačiau Lietuvą laikau savo tikrąja tėvynė ir džiaugiuosi jai atgavus nepriklausomybę...

Gražia dailia rašysena atsiskleidė 1980 m. gimusi, rusiška pavarde turinti Kristina:

Aš priklausau naujai kartai, tiems aštuoniolikmečiams, kuriems Lietuvos, tėvynės sąvoka yra dviprasmiškos ir tiesiog problematiškos. (Išleista: rašo, kai vaiko metuose išgyveno Nepriklausomybės atstatymą.) ...Tada aš nežinojau, ką reiškia nepriklausomybė; nesupratau, kodėl tūkstančiai žmonių susikibę rankomis skanduoja Lietuvos vardą... Tačiau man patiko melodija “Lietuva, tėvynė mūsų...”, aš verkiau sausio 13 naktį, matydama sužeistus žmones prie televizijos bokšto. Atgimimo laikotarpio stiprūs ir nuosirdūs išpuodžiai brendo tyliai manyje iki šios dienos... (Išleista) Drįstu teigti, kad kiekvienas širdyje savaip suvokiame esantys Lietuvos piliečiai. Ne taip stipriai, kaip Kudirka, Maironis ar Marcinkevičius, tačiau mes mylime Lietuvą ir jos vardas įaugęs į kraują kartu su protėvių patirtimi. Aš manau, kad reikia dar truputį laiko ir patirties, tada ne Lietuvai mūsų, o mums Lietuvos reikės.

Aš niekada netikėjau, kad vieną dieną ateis toks laikas, kada aš pagalvosiu: Viešpatie, kaip aš didžiujauosi savo tėvynė, nes per amžius ji išliko tokia maža, tokia graži ir tokia stipri.

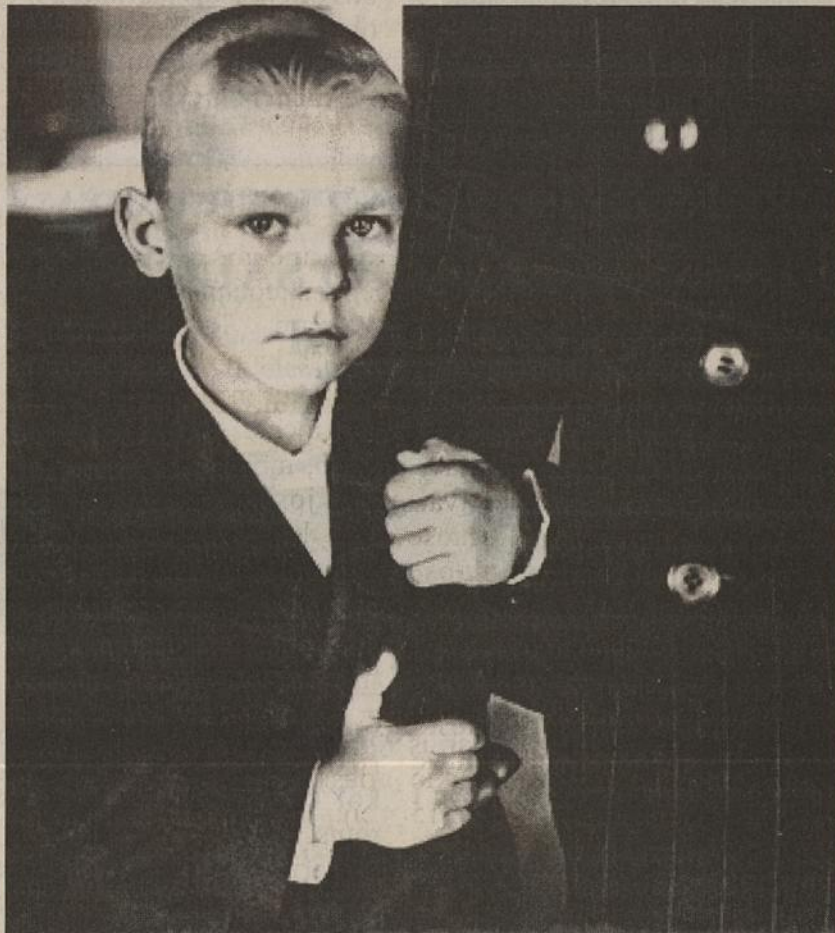
Šiam kartui konkursui parašytų minčių pakaks. Tai trys Lietuvoje augusių, iš svetur su šeimomis atvykusių jaunuolių pasisakymai. Konkurse dalyvavo ir daug lietuviukų su savo mąstymu apie krašto ryšį, tačiau iš jų to lyg ir tikimasi, laukiama. Čia cituotose pavyzdžiuose reikšminga tai, kad tokiu būdu apie Lietuvą atsiliepia iš kitur atvykęs, Lietuvoje pritaipęs jaunimas. Tai Lietuvai dovana. Gi kad šie jaunuoliai skatinami, kad turėjo galimybę savo galvojimą išreikšti - padėka Tautos Fondui.

Aišku, reikia skaitytis su galimybe, kad šie rašiniai šiek tiek “sufrizuoti”, jais autoriai pataikavo konkurso vertintojams. Taip, tokia galimybė yra, tačiau tenka manyti, kad čia cituoti žodžiai skamba nuoširdžiai. Kiekvienas jų išplaukia iš kitokio autoriaus taš-

ko. Šiuos jaunuolius motyvavo skirtinga aplinka, įvairiaspalviai įvykiai ar - svarbiausia - jau dabar įvertinti, su vaikyste rišami asmeniniai išpuodžiai. Šiais jaunais Lietuvos piliečiais galima tik džiaugtis, jų pastangas bei galvojimą skatinti.

Tomske gimusiam jaunuoliui išpuodį padarė Lietuvos pasas ir, jį padavus muitinėje, muitininko nusišypsojimas. Tas muitininkas tikriausiai nežino,

kaip puikiai jis atliko ne tik savo tiesioginę pareigą, bet ir kokią kibirkštį įžiebė tam jaunuoliui. Ir mes apie šį muitininko žygdarbį nežinotume, jei ne Tautos Fondo konkursas, jo metu gauti rašiniai. Dar daugiau: savo mintis išsakęs jaunuolis gal būtų jų taip aiškiai nesu kristalizavęs, jei ne konkursas! Gi mums svarbu panašius reiškinius puoselėti, skatinti. Tautos Fondo vadovybė čia labai talentingai panaudojo mūsų visuomenės suaukotus 15 tūkst. dolerių. Tokios pastangos yra vertos visų mūsų pritarimo ir tolimesnės paramos.

Tėvo ranka

A. Sutkaus nuotr.

Vilniuje atidarytas prancūziškas knygynas

Prancūzų kultūros centre Vilniuje atidarytas prancūziškų leidinių knygnas.

Knygną rugsėjo 20 d. atidarė Prancūzijos ambasadorius Michel Touraine kartu su Lietuvos švietimo ir mokslo ministru Kornelijumi Platieliu.

Knygynė dabar yra apie 1000 pavadinimų knygų vaikams, meno albumų, vadovėlių, žodynų, klasikos bei moderniosios prancūzų literatūros autorių kūrinių, o nuo spalio mėnesio bus galima užsiprenumeruoti 2000 pavadinimų laikraščius bei žurnalus su 50 procentų nuolaida.

“Lietuviai pažįsta klasikinę prancūzų literatūrą, todėl aš stengiuosi kuo daugiau pristatyti šiandieninių autorių kūrinių”, BNS sakė knygnos direktorė Caroline Paliulienė.

Knygos knygnui yra gautos iš Prancūziškų knygų eksperto centro, kuris vykdo specialią programą Rytų ir Vidurio Europos šalims, todėl Vilniuje jos parduodamos su didele nuolaida ir pigiau nei Prancūzijoje.

Prancūziškas knygnas nuo 1992 metų veikia ir Panevėžyje.

BNS

Smulkus raštas daug sako

Įvairios sutartys, draudimo, paskolų ir kitų reikalų dokumentų puslapiai prirašyti smulkiosiomis raidelėmis: tos smulkios raidelės pasako, ką mes gauname ir ko negauname, kokie kieno išpareigojimai, sąlygos ir t. t. O kiek iš mūsų perskaitom ir žinom, ant ko pasirašėme? Pasirašant ar skaitant gautus dokumentus, reikia žinoti ir ką smulkios raidės parašytas tekstas sako. Tai taikytina ir kredito kortelių vartojimui - perskaitykite viską, mažom raidelėm parašytą tekstą, kad žinotumėte kredito kortelės davėjų sąlygas ir tik tada ją naudokite, nes smulkus šriftas gali pridaryti jums daug bėdų.

Daugelis žmonių gauna kredito kortelių pasiūlymus su įvairiausių lengvatų pažadais, ypač trumpalaikiam naudojimui, pvz., tik 3.9% 6 mėn. ir pan. Tačiau reikia žinoti, ką ištaiga darys toliau. Padarytas klaidingas iš jūsų pusės žingsnis, gali kainuoti šimtus dolerių.

Visos kredito kortelių įtaigos sąlygos (kartais jas būna galima pavadinti “spąstais”) yra

surašytos mažytėmis raidytėmis prisiųstoje informacijoje ir paprastai būna po užrašais “Important Information”, arba “Disclosures”. Deja, labai mažai žmonių tą informaciją perskaito, o kada sužino, kad “nudegę pirštus”, būna jau per vėlu. Jūs pats nuspręskite, ar pasilaikyti ir naudoti tokią kredito kortelę, kur surašytose sąlygose yra daug paslėptų, jums nepalankių sąlygų. Jei nuspręsite kortelę naudoti, naudokite ją išmintingai.

Čia keletas patarimų, kurie gali padėti atrasti tuos užslėptus “spąstus” ir jų išvengti.

1. Pažymėtas žvaigždute paskolos procentas - “Interest Rate Asterisks”.

Žemas procentas yra išspausdintas dideliais, ryškiais skaičiais, net ir ant voko tai pažymėta. Bet, kai šio žemo procento laikotarpis praėina, kaip aukštai iškils jis ir kada, pažymėta žvaigždute kažkur giliai pasislėgusiame susitarime. Dar kita svarbi žvaigždutė, į kurią reikia atkreipti dėmesį, yra automatiški procentų pakėlimai, jei jūs užmokate paveltai vieną ar du

(nukelti į 5 psl.)

Lietuvos pasieniečiai pereina prie kompiuterinės apskaitos

Lietuvos pasienio kontrolės punktai atsisako sieną kertančių automobilių registracijos knygų ir pereina prie kompiuterinės apskaitos.

Vyriausias pasienio policijos komisaras Algimantas Songaila įsakė pasienio kontrolės punktuose, kuriuose veikia kompiuterinė įranga, autotransporto priemonių registraciją ir asmenų patikrinimą vykdyti tik naudojant kompiuterius ir nepildyti apskaitos knygų.

Pasak Pasienio policijos departamento pranešimo, taip siekiama pagerinti automobilių ir asmenų, kertančių valstybės sieną, kontrolę bei padidinti kontrolės punktų pralaidumą.

Nuo rugsėjo 27 d. apskaitos knygos jau nepildomos Medininkų, Lavoriškių, Šumsko, Kalvarijos ir kai kuriuose ki-

tuose pasienio kontrolės punktuose.

Atsisakius apskaitos knygų, vieno automobilio ir važiuojančių juo asmenų dokumentų patikrinimas ir duomenų įvedimas į kompiuterį trunka apie 3 minutes.

Dabar pasienio policijoje pagal kontraktą su firma “Siemens Business Service” diegiamas bendras projektas, kurio vertė - beveik 40 mln. litų.

Jį įgyvendinus, pradės veikti vieninga kompiuterinė informacinė sistema, ir tuomet visoje pasienio kontrolės punktuose bus atsisakyta apskaitos knygų.

“Siemens” sumontuos sistemą uostų, oro uostų bei sausumos kontrolės punktuose. Projektą ketinama baigti iki 2000 metų vidurio.

BNS

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINE-RA A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekiliojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekiliojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigevycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoj - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigų kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.
-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENITELĖ VIETA-
GAUSI PARODŲ SALE.

†
KVEČAS
JONAS
1933+1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Kova tarp tikėjimo ir netikėjimo (7)

Išblaškė mus iš tėvynės ta jėga, kuri yra pats vaizdžiausias netikėjimo įkūnijimas. Bet, deja, nevyksta ši netikėjimo kova tik mūsų gimtojoje žemėje - lydi ji mus ir į išeiviją. Tai ir nublieskia mūsų išeivijos skausmą lyg kokia šėtoniška ironija. Nepakako netikėjimo mus iš savo krašto išblokti - palydi ji mus ir į išeiviją, kad graužtų mus iš vidaus ir toliau. Turime ir mes pakankamai visų dabarties netikėjimo pavidalų atstovus, organizacijas bei laikraščius. Nuvargę nuo keliamo triukšmo, kalbame apie nusibodusias partijų peštynes. Labai mielai apie reikalą baigti visas peštynes ypačiai kalba tie, kurie turi po ranka parengtą "receptą" - ateistinių "neutralumą", reikalaujantį krikščionybės iš gyvenimo pašalinimo. Kam minėti Dievą, nes ne visiems šis žodis pakeliamas - meskime visus ginčus dėl Dievo, ir bus šventa ateistinio ženklo taika! Šitoks "nepartiškumo" supratimas, pagal kurį tik vienas ateizmas yra "neutralus" bei "bešališkas", ir verčia priminti, kad vyksta ir mūsų gyvenime ne tik partijų peštynės, bet ir ana tikėjimo ir netikėjimo kova, kuri priklauso žmogaus piligriminio kelio daliai.

Neabejojame nė vieno lietuvio, kuris verčiau pasirinko išeiviją, negu sovietinę vergiją, nuoširdžiu patriotizmu ir atsparumu prieš komunistinę vilionę. Esame visi matę sovietinį pragarą, ir to užteko visiems, be jokio pažiūrų skirtumo. Bet: kas laiduos tautinį atsparumą tai kartai, kuri užaugo jau svetur, jei išaugintume ją ne krikščionybės, o "bešališkojo" ateizmo dvasia? Krikščionis visada įpareigotas likti ištikimas tėvų žemei. Bet ateistas lygiai gali būti visoks. Niekada krikščionio nesuvilios komunistinė vilionė. O ateistas visada jai atviras. Nesakoma, kad būtų būtina nuosekliai nuo ateizmo nueiti prie komunizmo, nes yra galimas ir kapitalistinis ateizmas. Bet yra galima ateistui nueiti į komunizmą, nes nėra kam jį sulaiko. Ne marksistinis socializmas, ir ne ateistinis nacionalizmas bus mūsų tautinio atsparumo laidas, o greičiau tik krikščioniškai meilės įstatymas, kuris žadina mus likti vieningiems išeivijos keliuose ir ištikimiams tėvų žemei.

Amžinoji tikėjimo ir netikėjimo kova žmogaus sieloje siekia giliau už visus kitus konfliktus. Didysis visos istorijos klausimas yra žmonijos santykis su Dievu, o ne politinės ar socialinės įtampos. Ir dabarties pirmasis rūpestis yra ateizmas, o ne komunizmas, kaip kasdieniškai sprendžiama. Apgaulinga tematyti vadinamųjų Vakarų ir Rytų, "laisvojo pasaulio" ir sovietinio komunizmo konfliktą. Daug esmingiau dabartį lemia ne komunizmo, o ateizmo plitimas.

Komunizmas tėra viena ateizmo apraiška. Ateizmas yra ta versmė, kuri maitina komunizmą. Ne ta prasme, kad būtų galima visus ateistus laikyti komunizmui kelio tiesėjais. Bet ta prasme, kad ateizmas palieka atvirą kelią ir komunizmui. Nors laisvojo pasaulio ateistai aplamai įžvelgia komunizmo grėsmę, tačiau principiškai ateizmas negali teikti atsparos prieš komunizmą. Ateizmo kuriama dvasinė tuštuma greičiau yra kvietimas komunizmui ją užpildyti.

Pastaraisiais metais vyksta revoliuciškai gaivus pervertinimas visų priešybių. Bent tolimoje ateityje tampa viltimi krikščionių vienybė.

Vytenis Rimkus

Atsiminimai

2

Felčeris

Tame pat 106-jame lageryje medpункte buvo lietuvis felčeris, deja, nebeįmanoma jo pavadėti. Pagyvenęs žmogus, 1941-ųjų metų tremtinys, pabandęs bėgti ir už tai gavęs tris metus lagerio. Jis taipgi buvo geroji lietuvių ir šiaip paprastų žmonių dvasia. Pasikviesdavo mane atliekamos pšeno košės ar pakeptintų bulvių pavalgyti - o tai buvo labai daug. Šalia jo kabinetėlio buvo bene dvi izoliacinės palatos, viena iš jų, kaip taisyklė, rezervuota lagerio vagių karaliui, su kuriuo mane supažindino. Tai buvo mano pirmas susitikimas su neformalia, bet faktine lagerio valdžia. Tai pasirodė beesąs 60-70 metų amžiaus sudžiūvęs senukas, iš išvaizdos lyg ir kultūringas, pasirodo, plėšikas ir žmogžudys, kuriam laisvės jau nebematyti. Lagerį jis valdė per savo parankinius.

Ne su bet kuo jis leisdavosi supažindinamas: pažinties dingstis ir laidas - mano maksimali bausmė. Tai buvo įdomus žvilgsnis į tą didžiulį ir paslaptingą profesionalių nusikaltėlių pasaulį.

Trys gruzinai

Vienu etapu į 106-jį lagerį buvo atvežti trys gruzinai, visi jauni gražūs vyrai, neseniai teisti maksimaliomis bausmėmis, vienas buvęs Tbilisio simfoninio orkestro fleitistas, kiti - karininkai, lyg tai tarnavę vokiečių kariuomenėje. Iš pat pradžių tarp jų ir lagerio vagių kilo konfliktų, buvo net muštynių. Bet jie laikėsi vieningai, išdidžiai, pamažu išsikovojo savo neliečiamumą.

Vieną žiemos vakarą du iš jų atėjo į mano baraką, pasikvietė

“Tatulos programa” – kito tūkstantmečio viltis

Apie ekologinio žemės ūkio dabartį ir galimybes su viešosios įmonės “Tatulos programa” tarybos pirmininku Almonu Gutkausku kalbasi Alis Balbierius

“Tatulos programa” - kaip valstybė valstybėje

A. Balbierius. Ekologiškai jautriausioje šalies regione – Biržų ir Pasvalio karsto zonoje – šios programos dėka atsirado rimtas ekologinės žemdirbystės židinys. Kokia apskritai šiandien ekologinės žemdirbystės būklė Lietuvoje, kaip šis ūkininkavimas plinta kitose vietovėse?

A. Gutkauskas. Rengti programą pradėjom dar 1987-aisiais, o fondas įkurtas 1993 metais. Daugybė įvairiausių programų šalį jau pamiršta ir dulka lentynose, tačiau mes savąjį palaipsniui ir atkakliai įgyvendiname. Tai skatina ir kooperacijos bei savivaldos pagrindais sukurta mūsų organizacija, taip pat valstybės lygiu ekologinės žemdirbystės dalykai įtvirtinti Nacionalinėje žemės ūkio plėtros programoje, žemės ūkio santykių reguliavimo įstatyme, biologinės įvairovės strategijoje bei kituose valstybės ar tarptautiniuose dokumentuose bei įstatymuose.

Programa įgyvendinama 94.000 ha plote Biržų ir Pasvalio karsto zonoje. Šią vasarą organizacija vienijo 153 narius – 107 ūkininkus, 6 žemės ūkio bendroves, 2 kooperatyvus, 15 maisto perdirbimo įmonių ir 23 fizinius asmenis. Organizacija taip pat siekia įrodyti, kad ekologinė žemdirbystė yra vos ne vienintelė Lietuvos žemės ūkio viltis, rimta ateities perspektyva.

Šalyje, ir ne tik karsto regione, jau yra apie 150 ekologinių sertifikuotų ūkių, neskaitant tų, kurie turi pereinamojo laikotarpio ar tausojančio ūkio statusą. Reikia sakyti teisybę, kad geriausias sąlygos ekologiniam ūkininkavimui yra turtingiausiose žemėse. Kuo žemė mažiau turtinga, tuo mažesnis ekologinio ūkio galimybių spektras. Molėtų rajone ekologinio ūkininkavimo židinys kuriasi aplink Grajauskų šeimą. Džūkijoje – aplink agronomų Samauskų šeimą, nors jiems ten sekasi sunkiau. Kauno apylinkėse šį ūkininkavimo būdą skatina ir palaiko žemės ūkio akademijos dėstytojai. Įdomiausias židinys yra Klaipėdos rajone – tai žemės ūkio bendrovė “Grikštaičiai” (450 ha) ir TB Vėžaičiai (280 ha).

Apskritai ekologinė žemdirbystė yra naujas daly-

Slėnis

S. Žvirgždo nuotr.

kas, ūkininkavimas dar sudėtingesnis negu įprastame chemizuotame ūkyje. Kaip juokaujam, “Tatulos programa” veikia kaip valstybė valstybėje, neturim tik policijos ir kariuomenės... Veikia mūsų švietimo, mokymo, mokslo, realizacijos, paskolų, subsidijų, leidybos, reklamos ir kitos sistemos.

Produkcijos mažiau negu pirkėjų

A.B. Ekologinė žemdirbystė – puikus dalykas žvelgiant iš gamtos saugos ar sveiką maistą pasirenkančio žmogaus pozicijų. Tačiau kaip ūkininkui atsiperka tas vargas, kokia šios produkcijos paklausa, kaip kompensuojami neišvengiami nuostoliai ūkininkui pradėjus auginti ekologišką produkciją?

A.G. Siekiame, kad ūkininkas pirmiausia pajautų naudą. Per tą naudą ir norime išspręsti visas kitas problemas – mąžinti taršą, kurti darbo vietas ir t.t. Pirmiausia ūkininkai, kurie norėjo, gavo ilgalaikės beprocentinės paskolas. Jau trečiai metai kaip išmokamos subsidijos už ekologiškai išaugintą ir sertifikuotą produkciją, nes derlius gaunamas mažesnis negu chemizuotuose ūkiuose. Taip pat mūsų organizacija ūkininkams garantuoja produkcijos pardavimą, kas taip pat labai svarbu. Galvodami apie ateitį, kuriame savo parduotuvių tinklą Vilniuje ekologiškų produktų parduotuvė veikia Fabijoniškėse, S.Stanevičiaus g. 34. Ką tik įsigijom patalpas naujai parduotuvei Biržų miesto centre, praktiškai šalia ekologinės produkcijos augintojų. Kol kas tik Fabijoniškių parduotuvė prekiauja visais ekologiško ūkio produktais – nuo mėsos,

pieno, miltų iki daržovių ir vaisių.

A.B. Ar turi paklausą šios prekės?

A.G. Jų per mažai, mes net negalime plačiau reklamuoti. Štai pavasarį pritrūkome net ekologiškų daržovių, taip pat dar nepakankamai išauginama ekologiškai švarios mėsos. O pirkėjo, jei prekiausim ir “įprastą” produkciją, mes niekaip nepriviliosim, nenukonkuruosim “supermarketų”, kurių labai platus maisto prekių asortimentas, deja, iš tiesų jie šiandien Lietuvoj yra prastos kokybės Europos prekių šiukšlių dėžės. Jie dažnai perka ne tik pigią, bet dar pigesnę kontrabandinę produkciją ir parduoda labai pigiai. Vežti šalį išaugintą ekologiškai švarią produkciją vien į vieną kitą specialią parduotuvę ūkininkams neapsimoka, todėl deramės su tomis didžiosiomis parduotuvėmis, kad ekologišką maistą priimtų ir jų skyriai. Taip bus patogiau ir ūkininkams, ir šios produkcijos pirkėjams.

Strasbure ekologišką Daujėnų duoną pirk vaikams vietoj saldinių

A.B. Lietuvos žemės ūkio dabartis ir ateitis atrodo graudžiai. Ar iš tiesų būtent ekologinis ūkininkavimas, kaip jau minėjot, gali tapti rimta žemės ūkio viltimi? Juk ateis laikas, kada vis dėlto tapsime Europos sąjungos nariais.

A.G. Be abejonės, ekologiški ūkiai ateityje turės daugiau privalumų negu chemizuoti. Pirmiausia – jau šiandien nesunku parduoti sertifikuotą, ekologiškai švarią produkciją. Viliojančiai ekologinių ūkių kaimynams atrodo ir beprocentinės paskolos, subsidijos,

dotacijos. Savaime aišku, kad chemizuotų ūkių mėsos ir pieno Europa niekada nepirks – joje perteklius tokios pat ir kur kas kokybiškesnės produkcijos. Danai, olandai pataria – neikite mūsų keliu, neperlenkite lazdos intensyvindami ir chemizuodami žemės ūkį. Kokiu gi keliu eiti? Kaip bebūtų paradoksalu, esant žemės ūkio ir ekonomikos krizei, būtent tokioje šalyje kaip Lietuva lengviau diegti ekologinį ūkininkavimą. Ypač ekonomine prasme, nes intensyviame Vakarų ūkyje perėjimas į ekologinį ūkininkavimą iškart reikšia pelno praradimą, daugybę techninių, psichologinių ir net socialinių problemų. Jei dar kas galvoja Lietuvoj sukurti intensyvių chemizuotą žemės ūkį, tai šis kelias neturi jokių ateities perspektyvų. ES pati mus spaus, kad žengtume ekologinio ūkininkavimo keliu. Spaus ir padės. Kol kas ES šalyse, išskyrus Šiaurės kraštus, ekologinės žemdirbystės laimėjimai gan kuklūs – vidutiniškai tik 1 proc. žemės ūkio naudmenų ūkininkaujama ekologiškai.

A.B. Ar Vakarų Europoj mūsų ekologiniai ūkiai jau ką nors sugeba parduoti?

A.G. Taip. Pavyzdžiui, užpernai Strasbure veikė ekologiškai švarios produkcijos kalandinė mugė. Labiausiai pirkto lietuvišką, ekologiškai švarią Daujėnų duoną, kurią gamina V. Stankevičienės įmonė “Sai-meta”. Vežėm į tą mugę tai, ką galėjom parduoti, kas negenda ir ko nereikės vežti atgal. O tą duoną Strasbure pirkto vaikams vietoj saldinių, labai tuo stebėjomės. Kaina taip pat smarkiai

(nukelta į 7 psl.)

sia stoge pasislėpė kaminai, žemiau grindų atsidūrė pakuros. Kelis kartus prisiėjo kaminus primūryti, o kad krosnį galima būtų pakurti, reikėjo išpjauti grindis ir net prasikasti.

Lagerio vadovybė kraipė galvas, nesuvokdama (ar penorėdama suvokti), kas čia vyksta...

Statome barakus (1952 m.)

Iš visko buvo matyti, kad lageris plėsis. Šalia jau esamų aštuonių barakų pritveriamą tokia pat zona, suvežamos plokštės, medžiagos, kaliniai stato naujus barakus. Buvo itin šalta žiema, reikėjo atšildyti žemę pamatų duobėms, ir apskritai pasišildyti. Buvo surinkti trys barakai, o reikėjo, pasirodo, surinkti keturis. Liko tik langai ir durys, o visos kitos plokštės, medžiagos buvo sudegintos. Ką daryti? Darbų vykdytojas liepė skubiai sudeginti ir langus bei duris, kad neliktų nė žymės to ketvirtito namo. Sparčiai ir su neslepiaimu pasitenkinimu tai ir buvo padaryta. Po to matėme įvairias komisijas, vaikštinejančias, laužančias galvas, kur dingo barakas.

Statome kontorą (1952 m.)

Kelias dienas buvau išvarytas į brigadą, statančią Angargeso valdybos rūmus. Buvo liejami pamatai, iškastos, tiksliau, uolose iškirstos gilios ir plačios tranšėjos, kurias reikėjo betonuoti. Darbai vyko maždaug taip: keli silpnėsi žmonės buvo statomi sargybon stebėti darbų vykdytojų ir viršininkų judėjimą, o čia staugiai ir tranšėjas buvo verčiamos tuščios statinės, iš akmenų ir lentų statomos kiaurymės, pilamas žvyras, smėlis, žodžiu, viskas, kas tik buvo po ranka. Išgirdus pavojaus signalą, sparčiai buvo uždrebiamas paruoštas betono skiedinys. Puikiai ir greitai, nuotaijingai buvo įvykdomos užduotys...

Bene po penkerių metų jau būdamas laisvas, apsilankęs Irkutске, susiradau tą teritoriją, tą Angargeso valdybos keturių aukštų pastatą, atidžiai apžiūrėjau - nieko, stovi... (nukelta į 4 psl.)

Irkutskas. Angarstrojus (1952 m.)

Statome krosnis

Tai buvo naujai kuriamas lageris, kaliniai, daugiausia kriminaliniai, suvežami iš kitur, apgyvendinti keturiuose “suomiškuose” barakuose, pastatytuose iš medinių surenkamų plokščių. Jau radome surinktą ir antrą eilę iš keturių analogiškų barakų, bet dar be krosnių. Buvo surinkta krosnininkų brigada. Prie kiekvienos sekcijos privežė akmenų, plytų, smėlio, molio, cemento. Išplovė grindyse angas, iškasė pamatams šiošias tokias duobes, bet nesistengdami pramušti visą pašalą ir tiesiog užpildė jas tomis medžiagomis, kurios buvo arčiau: sumėtė akmenis, supylė palaidą cementą ir tik patį pamato viršų užlaistė skiediniu. Buvo sumūrytos ir krosnys, visa tai buvo daroma žiemą, o pavasarį visos tos krosnys pradėjo smukti žemyn. Pirmiau-

■ Estijos prezidentas Lenart Meri, susitikęs su vizito į Taliną atvykusiu Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi, pareiškė, kad abi šalys sieja vieningi tikslai - įstoti į ES ir NATO. Pasak jo, reikalingas ypatingas dėmesys, siekiant išsaugoti bendrą BV liniją. Tris Baltijos šalis ir toliau jungs visų pirmiausia siekis tapti ES ir NATO narėmis, nes kalbiniai ir kultūriniai ryšiai tarp Estijos ir Lietuvos gana silpni. V. Adamkus pažymėjo, kad jo vizito tikslas - plėsti dviejų tautų kontaktus. Jis pareiškė viltį, kad Estija padės Lietuvai stojimo į ES derybų procese, kai Lietuvą ten pakvies. Lietuvos prezidento nuomone, nesvarbu, kurią BV pirmą pakvies į ES ir NATO, svarbu, kad jos remtų viena kitą šiame kelyje. Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus ir Estijos parlamento pirmininkas Toomas Savi susitikimo metu pareiškė, jog būtina plėtoti dvišalį parlamentų bendradarbiavimą, ypač ryšius tarp parlamentų užsienio reikalų ir bendradarbiavimo su Europa komisijų.

■ L. Meri bendroje spaudos konferencijoje pareiškė norą, kad ESBO ir JTO aktyviau dalyvautų sprendžiant krizę Šiaurės Kaukaze. Pasak jo, jam labai gaila, kad problema, kuri turi tik politinę reikšmę, vėl yra kariškių rankose.

■ Rusijos naftos kompanija JUKOS varžybose su LUKoil dėl Mažeikių naftos padidino siūlomą sumą. Už 12-12,5 proc. Mažeikių naftos akcijų JUKOS garantuoja 10 metų tiekti po 6-8 milijonus tonų naftos žaliavos kasmet. JUKOS varžovas LUKoil žada 6 milijonus tonų naftos už 33 proc. akcijų. Pasak Hermio finansų analitiko Šarūno Skyriaus, reikaluose su Rusija skaičiai nėra lemiantis dalykas - galbūt, geriau įsileisti LUKoilą, tačiau, žinoma, ne už 33 proc. akcijų. JUKOS kalbėjo su "Williams" atstovais ir paliko jiems teigiamą įspūdį bei tolesnio bendradarbiavimo galimybę. JUKOS tiekia naftą Būtingės terminalui.

■ Remdamiesi ekonominės veiklos duomenimis, kurie bus netrukus paskelbti, ekspertai daro išvadą, kad Estija pradeda įveikti praėjusių metų Rusijos ekonominės krizės padarytą žalą. Nors šiek tiek atsilikdamos, ja seka Latvija ir Lietuva.

“JAV lietuviai ir Lietuva”

Vytautas J. Šliūpas

Pranešimas, skaitytas Lietuvos Mokslų Akademijoje, mažojoje salėje, Vilniuje, š.m. liepos 13 d. (tėstinio mokslo leidinio "Lietuvių Tauta" IV knygos pristatyme; pokalbio tema "Lietuvių tautinis judėjimas: JAV ir Lietuva")

Gerbiamosios ir Gerbiamieji!

Dr. Algimanto Liekio buvau prašytas pašnekti apie JAV lietuvių problemas ir kaip mes dabar matome išeivių santykius su Lietuva. Tai ilga tema ir ją sutraukti į 10 ar 15 minučių pranešimą sunku. Todėl nebandysiu jums pristatyti visų mūsų Amerikos lietuvių problemų, sutinkamų santykiuose su dabartine Lietuva arba su jos valdžia, bet pateiksiu tik keletą pavyzdžių.

Lietuvoje palyginus mažai žinoma, suprantama, kalbama ir rašoma apie užjūrio lietuvių įnašą į vėliausiąją laisvės kovą. Nenorima pripažinti, kad per tuos 50 sovietų okupacijos metų (žinoma, ne visi juos mato kaip "okupacijos metus") pasaulinio masto kovą už Lietuvos laisvę vedė užsienio lietuviai, kurie visur kotratavosi Sovietų Sąjungos pastangas įtikinti, jog Lietuva neva savo noru įsijungė į tą "brolišką tautų" glėbį, kurie įtakoją užsienio politikų nuomones, kurie darė politinius spaudimus ir kurių pastangomis buvo išlaikytos Lietuvos Respublikos atstovybės - ambasados. Tai buvo didelė ir atkakli kova, vėsta maždaug 100,000 tautiečių. Tos kovos pripažinimas ir supratimas to indėlio į tą, kad jūs atgavote laisvę, turėtų būti daugiau nagrinėjamas ir pripažintas Tėvynėje.

Ne visi šios aršios kovos dalyviai sulaukė tos laimingos ir džiaugsmingos dienos, kada Lietuva vėl pasiskelbė laisva ir nepriklausoma. Dauguma jų jau buvo iškeliavę į Anapilį. Tačiau liko jų užauginta jauniesnioji karta, kurie, kad ir ne visi, bet rūpinasi Lietuvos reikalais ir save laiko lietuviais - užsienio lietuviais, tačiau lietuviais.

Po nepriklausomybės atstatymo Lietuvoje daugelis iš mūsų su džiaugsmu atvykome į savo gimtinę; daugelis dar būdami darbingi, patyrę pasaulio masto versluose, profesijose ar net ir diplomatijoje. Siūlėmės gelbėti kraštui atsistoti ant kojų, įeiti į vakarietišką bendruomenę. Deja, mūsų siūloma pagalba didžiojoje buvo atmesta. Labai aiškiai pajutome - "duokite mums savo dolerius, o patys nesimaišykite". Tai buvo Lietuvoje siauras mąstymas, pavydas, gal ir baimė prarasti šiltas valdiškas vieteles. Kaip matote, dabar po 10 metų tai labai atsiliepė krašto gerbūviui. Vengrai, estai, gal ir latviai prasiveržė į priekį.

Galbūt daugelis iš jūsų ne-

sutiksute su mano mintimis, bet mano išdėstyti faktai yra teisingi. Vienas Kalifornijoje gyvenantis latvių veikėjas neseniai man sakė: "Iš mūsų trijų Baltijos tautų estai yra patys išmintingiausi. Jie iš karto ėmėsi reikiamų reformų, pritaikė savo įstatymus prie vakarietiškų normų ir prisitraukė savo užsienio tautiečius, gavo finansinę paramą. Mes, latviai, esame antroje vietoje, kartais darėme tą, kas buvo logiškai reikalinga, o kartais ir nedarėme. Tačiau, jūs, lietuviai, esate patys "parapijoniškiausi", nenori te padaryti to, kas reikalinga. Jūs manote, kad tuo apgausite Vakarų pasaulį ir jums nereikės keisti įstatymų, nereikės prisitaikyti, tačiau pamatėte, kad, nors ir kaip stengėtės, bet nei į ES, nei į NATO nebuvo paskviesti".

Viena iš skaudžiausiųjų nuoskaudų, kurią Lietuvos valdžia ir Seimas tebevykdo prieš savo tautiečius, tai buvusių "nacionalizuotųjų" (geresnis tam žodis "pavogtų") nuosavybių negrąžinimas. Ši problema turės būti išspręsta pagal Vakaruose pripažintus principus, tuos, kurie aiškiai pasako, jog žmogaus turėta nuosavybė yra neliečiama, ir pagal Jungtinių Tautų Teisių Čarterį. Juo greičiau tas bus padaryta, juo Lietuvai bus lengviau, ir tuomet Lietuvos žmonės greičiau atsikratys sovietmečio mentaliteto, ims ir vėl moraliai ir teisingai elgtis.

Duosiu keletą pavyzdžių. Kaip matysime iš sekančio kalbėtojo, prof. Gary Hartman straipsnio, telpiančio čia naujausiam "Lietuvių Tautos" 4-tame tome, mano tėvas

(nukelta į 6 psl.)

Lenkų išeivijos autoritetai gina Lietuvą nuo tautiečio užsipuolimo

Du įžymūs lenkų išeivijos veikėjai ryžtingai stojo Lietuvos pusėn ginčė su savo tautiečiu dėl lenkų padėties Lietuvoje.

Laikraštis "Rzeczpospolita" išspausdino Lietuvos garbės piliečio Jerzy Giedroyc, Paryžiuje leidžiančio žurnalą "Kultura", ir JAV lenkų bendruomenės lyderio Jano Nowako-Jezioranskio atsakymą į atvirą organizacijos "Wspolnota polska" pirmininko Andrzejaus Stelmachowskio laišką, kurį jis paskelbė po teismo nuosprendžio Vilnijos autonomijos kūrėjams.

A. Stelmachowski rašė, neva lenkų "autonomininkai" nuteisti neteisėtai bei kaltino lietuvių dėl kitų lenkų teisių pažeidimų. Jo vadovaujama organizacija "Wspolnota polska" rūpinasi užsienyje gyvenančių lenkų padėtimi.

J. Giedroyc ir J. Nowako-Jezioranskio nuomone, "Wspolnota polska" vadovas "vienpusiškai" pateikė Lietuvos valdžios požiūrį į lenkų mažumą.

Atsakymo autoriai pažymi, kad "autonomininkai" buvo nuteisti teisingai, kadangi jie

"1990 metais veikė prieš Lietuvos nepriklausomybę, stengėsi išlaikyti ją SSRS sudėtyje, o SSRS kėlė pavojų ne tik Lietuvai, bet ir Lenkijai".

"Profesorius Stelmachowski vadina lenkiškų mokyklų padėtį Lietuvoje tragiška, tačiau Lietuvoje yra 120 lenkiškų mokyklų, tuo tarpu Baltarusijoje, kur gyvena žymiai daugiau lenkų - tik dvi, o Ukrainoje - viena. Lietuviai, atgavę nepriklausomybę, išleido 200 pavadinimų lenkiškų vadovėlių, tuo tarpu Lenkijoje lietuviškoms mokykloms - tik 6 pavadinimų", argumentuoja Lenkijos išeivijos veikėjai.

Panašiais argumentais J. Giedroyc ir J. Nowak-Jezioranskis atremia ir kitus "Wspolnota polska" pirmininko kaltinimus Lietuvai dėl lenkų teisių varžymo.

"Tačiau tai nereiškia, kad abiejose sienos pusėse nėra problemų", rašoma atsakyme.

Visų didžiausia problema nurodomos įsisėnėjusios tarpusavio skriaudos, kurias "kurs- to kraštutiniai nacionalistai, ir tai padaro labai daug žalos savų valstybių interesams".

BNS

Palestiniečius įžeidė izraelietiško vyno etiketė

Palestiniečių vadovybė pareikalavo nuimti įžeidžiančias izraelietiško vyno etiketes su arabiškos Rytų Jeruzalės vaizdas. Uolūs musulmonai iš religinių sumetimų protestavo prieš Uolos katedros vaizdavimą ant vyno etiketės. "Jokioje religijoje neleidžiama sieti šventas vietas su alkoholiu", pareiškė "Reuters" Jeruzalės muftijus šeichas Ikrima Sabri.

Palestiniečių informacijos ministerija taip pat paragino

Izraelį liepti vyno bendrovei "Baron" nuimti etiketes nuo vyno "Jerusalem 2000". Mat jose vaizduojama ta šventojo miesto dalis, kurioje palestiniečiai nori įkurti savo būsimosios valstybės sostinę. "Baron" savininkas Jonathan Tishbi pareiškė neatsižvelgęs į politinę reikalo pusę. "Tai buvo padaryta nekalčiai. Kažkas pasiūlė tokią etiketę, ir aš sutikau", sakė J. Tishbi.

Omnitel Laikas

Prezidentas Kennedy išrinktas šimtmečio Amerikos airiu

Buvęs JAV prezidentas John F. Kennedy rugsėjo 23 d. paskelbtas šimtmečio Amerikos airiu. Jis buvo pirmas JAV prezidentas katalikas, kilęs iš Airijos.

"Šis šimtmetis prasidėjo plakatais "airiai nepageidaujami", o baigiasi airiams iškopius į viršūnes daugelyje sričių. Johnas F. Kennedy daugiau nei bet kas kitas prisidėjo, kad padėtis pasikeistų", pareiškė

Patricia Harty iš žurnalo "Irish America".

Žurnalas išrinko J. Kennedy padedant specialiai patariamajai tarybai, kurią sudarė garsiausi Amerikos airiai.

J. Kennedy buvo išrinktas prezidentu 1960 metais, o 1963-aisiais nužudytas. "Nors J. F. Kennedy ėjo pareigas mažiau nei trejus metus, jo pavyzdys įkvėpia ištisas jaunuosius kartas", sakė P. Harty.

BNS

"Lietuvos paštas" rugsėjo 18-ąją į apyvartą išleidžia tris naujus pašto ženklus iš serijos "Miesto herbai". Pašto ženkluose - Marijampolės, Šiaulių ir Rokiškio miestų herbai. Naujausių pašto ženklų autoriai - dailininkai Raimondas Miknevičius, Agnė Tarabilda, Juozas Galkus

G. Svitojaus nuotr.

Vytenis Rimkus

Atsiminimai

2

(atkelta iš 3 psl.)

Kartuvės

Irkutske, Angarstrojaus lageryje, buvo toks atsitikimas. Mūsų barako sekcijoje atsirado pelyčių. Žekai padarė spąstukus, viena kita ten ir pakliūdavo. Vakare, po darbo, prasidėdavo žaidimai: iš špuliuikių buvo padaryti ratukai, pakinkoma pelytė, ir, jei ji ratukus pertraukia per kambarį, gauna "užsakitas-začiotus" ir paleidžiama. Pelytės pradėtos ženklinėti, įdomiausia, kad pakliūna ir pakliūna tos pačios. Galų gale, matyt, atsidobd tas žaidimas ir vieną dieną sugautos pelytės buvo pakartos ant prie įėjimo į baraką pastatytų rėmelių batams nusivalyti. Prie kiekvienos buvo prižiūrėtojas - Stalinas, Molotovas, Berija ir kiti - visas politinis biuras! Šaukdamas ir keikdamasis prižiūrėtojas liepė nuimti, sunaikinti "etu naglostį", bet niekas neprisipažino, sakydami, kas pakorė, tas ir tenuima. O šitame itin maištingame lageryje patys prižiūrėtojai nedrįso nuimti "politinio biuro" nuo kartuvių. Taip bene savaitę visus džiugino šitie pakaruokliai...

Bušujevas (1955 m.)

Prokopjevskas. Politinių kalinių lageris. Disciplina sugriežtinta.

Į darbą varydavo kolonomis po 200 zekų, viso - trys kolonos viena paskui kitą. Rikiuotė po penkis, einant - susikibti rankomis. Nekalbėti ir t. t. Viskas labai priklausė nuo lydinčios sargybos, tiksliau - nuo sargybos (konvojaus) vyresniojo. Vis pasitaikydavo vienas toks viršila - tikras "samoduras". Vos išgirdęs žodelį, tuoj užrikdavo, sustabdydavo koloną, net pasodindavo. Ir vis tik jis buvo nugalėtas. Po cilio užrikimo toks Bušujevas tik... pirm! Jis vėl sušunka - dar garsiau pirm! Kuo daugiau šaukia - tuo garsiau atsako. Visa kolona kvatoja, leipsta juokais. Kaltininko surasti nepavyko, ir ta dvikova baigėsi visišku viršilos pralaimėjimu.

Tas Bušujevas buvo savotiškas žmogus. Buvęs leitenantas "kontriku" tapo neva už kažkokį anekdotą ar jumoreską, beje, jis puičiai skaitydavo Šolochovą, imituodavo diedą Ščukarį. Kas be ko, mėgo išgerti, nespjūdavo ir į odelkolono buteliuką.

Ir štai vieną kitą kontriką pradėjo išleidinėti iš lagerio. Bušujevas sukruto, pradėjo rašyti skundus, pareiškimus. Pasirašė kelis variantus ir kiekvieną vakarą, grįžęs iš darbo, sėsdavo rašyti ir perrašinėti dviejų skundų: "Kas ką iš proto iškraustys - aš juos, ar jie mane".

Ir taip kiekvieną vakarą po du skundus, pusmetį, o gal ir ilgiau, visokiais įmanomais adresais: Aukščiausias teismas, prokuratūra, Centro komitetas, Mokslų akademija, ministerijos, laikraščių redakcijos, žinomi artistai veikėjai ir t. t., ir t. t. Na ir prasidėjo - mažne kasdien jį pradėjo šaukti į "specdalį" pasirašinėti ant įvairiausių atsakymų, sprendimų: "Nepatenkinti", "Kreipiatės ne tuo adresu" ir t. t.

Ir ką? Vieną vakarą parlekia sukaitęs, kažkokia instancija jį paleidžia! Skubiausiai su visais atsiveikina, kad kitą dieną neateitų iš kitur neigiamas atsakymas.

Po mėnesio su juo vėl teko pasimatyti: Prokopjevsko pasų skyriuje, gerokai išgėręs, ėmėsi daryti tvarką eilėje kaip tik pasui gauti, su kažkuo susimušė ir gavo tris metus už chuliganizmą. Jis, beje, net džiaugėsi, kad tokiu būdu galutinai užsitsuos jo buvęs politinis straipsnis.

Gulago valdžios

Sudėtingas, daugiakopis buvo Gulago valdymas. Kiekvienas kalėjimas, lageris, punktas turėjo išvystytą valdžios aparatą, gausybę įvairiausio rango viršininkų, skaitlingą apsaugą. Tačiau pakalbėjime ne apie tą valdžią, o apie tą, kuri buvo Gulago viduje kaip sakoma "už tvoros", zonoje. Tai irgi labai sudėtingas reiškinys, nuolatos bekintąs, todėl kalbėsiu tik apie 1951-1956 metų periodą, remdamasis savo patirtimi.

Visų kalinių masę sudarė dvi pagrindinės kategorijos: politiniai kaliniai (vadinami "fašistais", "kontrikais") ir kriminaliniai, buitiniai kaliniai (didžioji jų dalis vadinti "muzikais"), o elitinis sluoksnis - "vagimis" ("vory", "vory v zakone"), "šeštioromis", "špana", "kalėmis" ("suki") ir kt. Taigi kiekvieno lagerio tikroji, realioji vidaus valdžia priklausydavo kuriai nors iš grupių. Dėl tos valdžios buvo pastoviai varžomasi, įsiliepsnodavo ir kruvinos kovos.

(bus daugiau)

Sveikatos kertė

Diabetas (cukraligė)

“Diabetas” kilęs iš žodžio, reiškiančio sifoną. Medicinoje tuo žodžiu apibūdinama padėtis, kai žmogus (taip pat ir gyvūnas) išskiria daug šlapimo - daugiau negu paprastai, vadinamoji polyuria. Poly - graikiškai reiškia daug, o uron - šlapimas. Dėl to padidėja troškulys, atsiranda vadinamoji polydispa (ir vėl poly - daug, o dispa - troškulys). Kartais taip pat padidėja apetitas, vadinamas polyphagia (poly - daug, phagein - valgyti).

Ligų, kuriomis sergant pasireiškia bent du minėti simptomai (dažniausiai didelis kiekis šlapime ir dėl to - troškulys) medicinoje aprašyta, keik man žinoma, 23. Viena ir dažniausia iš jų - diabetes melitus. Melitus - lotyniškas žodis, reiškias pasaldintas medumi. Taigi diabetes melitus - “sifonas, perpildytas medumi pasaldinto skysčio”, arba trumpai - cukraligė. Sergant šia liga ne tik kad šlapime yra cukraus - gliukozės, ko paprastai nebūna, bet ir gliukozės kiekis kraujyje yra padidėjęs. Tuo ir skiriasi diabetes melitus - cukraligė nuo kitų diabetinių ligų. Sergant kitomis diabetinėmis ligomis, kad ir padidėja troškulys, apetitas ir šlapimo kiekis, bet dažniausiai nėra gliukozės - cukraus, ypač kraujyje.

Anksčiau esu minėjęs, kad maistas, kurį suvalgome, virškinimo procese paverčiamas į tris pagrindines medžiagas, būtinas gyvam kūnui: baltymus, angliavandenius, gliukozę.

Gliukozės kiekį kraujyje reguliuoja hormonas insulinas. Jį gamina organas, vadinamas pancreas, lietuviškai kasa, nes to organo forma panaši į kasą. Kai ji nepagamina pakankamai insulino, kraujyje, taip pat ir šlapime, atsiranda gliukozės perteklius ir dėl to susergama diabetes melitus - cukralige.

Gydymas dvejopas: 1. Insulino injekcijos, šiuo metu pagamintos iš žmogaus (human insulin), anksčiau, būdavo, iš jaučio (bovine insulin). 2. Sintetiniai vaistai tabletėmis, taip pat naikiną gliukozės kiekį kraujyje. Paskutiniu metu pradėta gaminti insulinių tablečių, bet kasdieninėje praktikoje dar nevartojama.

Alfonsas Viliūnas

Londono teatras stato

prieštaringai vertinamą pjesę

Žymiausias Londono teatras stato vienos prieštaraujančiausiai vertinamų britų rašytojų Sarah Kane pjesę apie savižudybę. Baigusi pjesę, 26 metų rašytoja lygiai po savaitės nusižudė.

Dramaturgė išgarsėjo 1995 metais, parašiusi pirmąją savo pjesę “Smūgis” (Blasted). Pjesę, kurioje yra vaizdingų sekso ir smurto scenų, vienas kritikas apibūdino kaip “nešvankybų puotą”.

Paskutiniąją pjesę “Psichozė. 4 val. 48 min.” (4:48 Psychosis) S. Kane rašė naktimis,

karštingiškai įkvėpimo akimiromis. “Nekenčiu to. Rašydama nejaučiu malonumo. Tai žudo mane”, tuo metu prisipažino rašytoja. Po savaitės ligoninėje ji perdozavo heroino ir pasikorė savo batų raišteliais.

Pjesę, kurioje pasakojama apie meilės skausmą ir nelaimingą išimylėję, savo gyvenimą baigusią savižudybę, naujam sezonui stato novatoriškas teatras “Royal Court”.

“Įsimylėti - tai tarsi kęsti Osvecimą”, sakė rašytoja apie pjesės temą.

BNS

Škotijoje atidaryta pirmoji grynai gėliška mokykla

Škotijoje rugsėjo 29 d. atidaryta pirmoji valstybinė pradinė mokykla, kurioje dėstoma vien gėlių kalba. Šis žingsnis turėtų padėti išgelbėti vieną seniausių Europos kalbų nuo išnykimo.

Gėlių mokykla atidaryta didžiausio Škotijoje Glazgo miesto Ashley gatvėje. 109 jos moksleiviai iki trečios klasės visų dalykų mokysis tik gėliška, o po to jiems bus pasiūlytas atskiras anglų kalbos kursas.

Kitose Škotijos pradinėse

mokyklose taip pat yra grupių, kuriose visi dalykai dėstomi gėlių kalba. Tačiau naujoje mokykloje viskas - net žaidimų aikštelės ženklų užrašai ir valgyklos meniu - bus gėlių kalba.

Kadaise gėliška kalbėjo dauguma škotų, tačiau dabar gėlių kalba vartoja tik maždaug 55,000-65,000 žmonių - daugiausiai Vidurio Škotijoje, jos kalnuose bei Hebridų salose. Gėlių kalba yra gimininga airių kalbai.

BNS

Smulkus raštas daug sako

(atkelta iš 2 psl.)

mokėjimus, ir tada galite sugadinti savo gerą kredito pranešimą.

Kredito kortelių davėjai periodiškai vieną ar dukart įmetus tikrina jūsų kredito pranešimą. Jei pasirodote rizikingas klientas, nes kai kurias sąskaitas užmokėjote pavėluotai, arba pasiskolinote daugiau, tai jie savo nuožiūra gali pakelti jūsų kredito kortelės procentus. Taip pat gali pakelti procentus, jei peržengiate kortelėje nustatytą paskolos ribą.

2. Procentai kredito kortelėje paimtų pinigų.

Procentai paskoloms yra didesni, jei naudojate kredito kortelės ištaigos atsiųstus čekius ar kortele pasiimate pinigų, negu skolai kortele pirktų pirkinių. Kai kurios kredito kortelės ištaigos ima net specialų mokestį nuo 2 iki 5% už paimtus kredito kortele pinigus.

3. Kaip yra užskaitomi jūsų mokėjimai:

Daugelis kredito kortelių davėjų pasilieka sau teisę jūsų atsiųstą mokėjimą pritaikyti, kaip jiems atrodo geriau. Jis paprastai būna priskiriamas numokėti žemiausio procento balansą. Kitais žodžiais tariant, jūsų aukštesnio procento “Cash advance” - pasiskolinti pinigai, lieka ir toliau jūsų balanse, kol nesumokate krautuvėse už pirkinius susidariusių sumų, kurias padarėte, pirkdami kredito kortelės pasiūlytu žemu procentu, ir jie iš jūsų skolos nurašomi. Bet visa tai turi būti paaiškinta jums atsiųstoje sutartyje.

4. Metinis mokestis

Nors pradžioje ir nemokate metinio mokesčio, bet kortelės davėjas gali jį jums pritaikyti (ir tai yra pažymėta sutartyje), jeigu pavėluojate užmokėti mėnesinį mokėjimą, jei vis dar didinate kredito balansą, ar pradodate mokėti skolas vėlai.

5. Malonės laikotarpis.

Dauguma kredito kortelių davėjų duoda nuo 20 iki 25 die-

nų, per kurias procentai nebus skaičiuojami, jei užmokate visą balansą. Bet, jei nors vieną dieną pavėluojate, reikia mokėti procentus už visą mėnesį.

6. Pavėluoti mokėjimai.

Nepaisant jau minėtų pridėtų mokėjimų, daugumas kredito kortelių davėjų dar nubaudo už pavėluotą mokėjimą, ir tas mokestis gali būti nuo 15 iki 30 dolerių.

7. Kitos baudos.

Daugelis kredito ištaigų reikalauja pridėtinio mokesčio, jei peržengėte leistą nustatytą sumą. Yra ir kitų pabaudų, jei nesilaikote nustatytų taisyklių, kurios surašytos smulkiais raidelėmis... Taigi, nesvarbu kokią sutartį rašysitės, visada perskaitykite viską, kas parašyta: didelėmis ir mažomis raidėmis. Neturėjimas laiko ar nenorėjimas tai padaryti gali būti nuostolingas.

JAV LB Krašto valdybos Socialinių Reikalų Taryba
Parengė B. Jasaitienė ir A. Šmulskienė
Naudotasi medžiaga iš “Chicago Tribune” (1999.07.27)

Gražina

Ruiko nuotr.

“Dovana Lietuvai” konferencija

JAV LB Socialinių Reikalų Taryba ir Lietuvos Ambasada su JAV LB Washington D.C. apylinkė kviečia visas JAV veikiančias labdaros organizacijas, telkinius ir būrelius bei pavienius asmenis, teikiančius humanitarinę pagalbą Lietuvos žmogui, dalyvauti “Dovana Lietuvai” konferencijoje, kuri įvyks š. m. lapkričio 5-7 d. Key Bridge Marriott viešbutyje, Arlington, Virginia.

Konferencijos tikslai:

1. Susumuoti JAV veikiančių labdaros organizacijų bei pavienių asmenų, teikiančių humanitarinę pagalbą Lietuvos žmogui, atliktus darbus.
2. Susipažinti ir tiesiogiai išgirsti iš asmenų, dirbančių ir dirbusių Lietuvoje, kaip ši pagalba yra prisidėjusi prie Lietuvos žmogaus gyvenimo pagerinimo.
3. Kokios humanitarinės pagalbos Lietuvos žmogui dar reikia.

“Kas veikia ir ko dar reikia?” – viena iš “Dovana Lietuvai” konferencijos temų. Bus diskutuojama, kokia yra teikiama JAV lietuvių pagalba Lietuvos žmogui, įvairių jėgų verbavimas, kuri siunčiama pagalba yra taikli, kokios pagalbos dar vis reikia, kuriose srityse pagalbos reikia mažiau, kur daugiau. Simpoziume, kurį moderuos Jurgis Lendraitis, dalyvaus Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Irena Degutienė, “Kaimo vaikų” fondo pirmininkė Regina Švobienė ir Lietuvos Respublikos Sveikatos ministerijos pareigūnas Paulius Bindokas.

Lapkričio 5 d., penktadienio vakare, įvyks konferencijos dalyvių susipažinimo vakaras (pabendravimas). Konferencijos oficialus atidarymas bus šeštadienį, lapkričio 6 d., 9:00 val. ryto.

Paskaitos:

- JAV visuomenės pagalba, suteikta Lietuvos žmogui iki 1940 metų (V. Kleiza);
- JAV visuomenės pagalba, suteikta Lietuvos žmogui nuo 1940 iki 1990 metų (M. Rudienė);
- Simpoziumai:
- JAV visuomenės pagalba, suteikta Lietuvos žmogui nuo 1990 iki dabar (moderuoja V. Narutis ir S. Kuprys, dalyvaus įvairių labdaros organizacijų atstovai);
- Kas veikia ir ko dar reikia? (moderuoja J. Lendraitis, dalyvaus: I. Degutienė, R. Švobienė, Paulius Bindokas);
- Diskusiniai būreliai (pagal darbo/veiklos sritis).

Šeštadienio vakare, Lietuvos Ambasadoje įvyks konferencijoje užsiregistravusių dalyvių specialus priėmimas. Sekmadienį, lapkričio 7 d., 9:00 val. ryto, temą “Lietuvoje dirbusiojo išpūdžiai - kaip buvo, kaip yra ir kas numatoma” nagrinės Chicago Shriners ligoninės vyr.

chirurgas dr. J. P. Lubicky ir Vilniaus universitetinės vaikų ligoninės Ortopedinio skyriaus vedėjas dr. K. Saniukas.

Suvestinės metu bus pristatoma konferencijos eigos apžvalga, diskusinių būrelių išvados, pravesių apklausų apie JAV visuomenės pagalbos teikimą rezultatai.

Konferencijos oficialus uždarymas - sekmadienį, 12:00 val.

“Dovana Lietuvai” konferencijos dalyviai skatinami iš anksto užsisakyti Key Bridge Marriott viešbutyje (Arlington, VA) nakvynėms kambarius. Kambarius galima užsisakyti skambinant tel.: 1-800-229-9290; pasakyti, kad “Group Code is LITO” ir kad dalyvausite konferencijoje, kuri bus Key Bridge Marriott š. m. lapkričio mėn. 5-7 d. Konferencijos rengėjai yra išrūpinę nakvynėms nuolaidą, kuri galioja užsisakant tik iki š. m. spalio mėn. 15 d.

“Dovana Lietuvai” konferencijos rengimo komitetą sudaro: Jūratė Budrienė - pirmininkė, Algis Augaitis, Birutė Jasaitienė, Rita Kazragienė, Ramunė Kligytė, Saulius Kuprys, Jurgis Lendraitis, dr. Vytautas Narutis ir dr. Linas Sidrys.

Pilną informaciją galima gauti atsiunčiant savo vardą, pavardę, adresą ir telefoną šiuo telefaksu: (773) 436-6909 arba šiuo E-mail adresu: ajbudrys@ameritech.net; arba skambinant telefonu: (773) 284-6786 - atsiliepus atsakovui, prašome įkalbėti aiškiai prašomas žinias.

IŠ LIETUVOS
REKORDŲ
KNYGOS

GYVENVIETĖS

Didžiausi miestai (1992 m. sausio 1 d.) Pagal gyventojų skaičių (tūkst. gyventojų): Vilnius - 597,3 tūkst. gyventojų, Kaunas - 433,4, Klaipėda - 208,3, Šiauliai - 149,0, Panevėžys - 131,8, Alytus - 72,3, Marijampolė - 52,2, Mažeikiai - 46,4, Jonava - 37,2, Kėdainiai - 35,5.

Pagal plotą (km²): Vilnius (287), Kaunas (123), Neringa (90), Palanga (74), Klaipėda (71), Šiauliai (70), Rusnė (54), Alytus (34), Panevėžys (30), Kėdainiai (26).

HERBAI, ŽENKLAI IR APDOVANOJIMAI

Seniausieji kunigaikščiai
ženklai: Algirdo (kunigaikščio vardas) ženklas pasirodymo laikas antspaude - 1371 m., monetoje - neišaiškinta; Skirgailos - antspaude 1380 m., monetoje 1395 m.; Mykolo Jaunutaičio - antspaude 1386 m., monetoje neišaiškinta, Jogailos - antspaude 1387(?), 1388 m., monetoje 1388 m.; Vladimiro Algirdaičio - antspaude neišaiškinta, monetoje 1387 m.; Kęstučio (?), Vytauto - antspaude neišaiškinta, monetoje 1392 m.; Teodoro Karjotaičio - antspaude 1393 m., monetoje 1393.; Vytauto - antspaude 1397 m., monetoje 1936 m.; Andriaus Algirdaičio - antspaude neišaiškinta, monetoje 1398 m.; Bazilijaus Karjotaičio - antspaude 1403 m., monetoje neišaiškinta.

Didžiausias drožtas herbas - 1,2 x 1,1 m ploto Vytis - įkomponuotas 1,75 x 1,5 m ploto iš liepos lentų ornamentuotame drožinyje. Jį anykštietis tautodailininkas Jonas Tvardauskas 1997 m. išdrožė per 3 mėn. ir padovanojo Lietuvų kultūros centrui Chicagoje (JAV).

Seniausias miesto herbas
Kauno herbas. Manoma, kad jame pavaizduotas tauras simbolizuoja jėgą ir taurumą. Seniausias šio herbo atvaizdas yra 1471 - 1488 m. antspauduotose laiškuose, nors tyrinėtojai mano, kad pirmasis Kauno herbas turėjo atsirasti po 1408 m., kai miestui suteiktos magdeburgo teisės.

Jauniausia medalininkė - 3 m. 2 mėn. 10 d. amžiaus Aušra Sakalauskaitė iš Budrionių k. (Kupiškio r.). Ji 1995 m. vasario 17 d., kilus namų gaisrui, iš lovytės iškėlė septynių mėnesių broliuką ir suvyniojusi jį nugabeno apie 300 m nuo degančio namo. Už asmeninę drąsą ir ryžtingus veiksmus gaisro metu A. Sakalauskaitė apdovanota medaliu “Žustančiųjų gelbėjimo kryžiumi”.

Šiuo metu dėl A. Sakalauskaitės pripažinimo jauniausia pasaulyje medalininke ir kad ji būtų įrašyta į Pasaulio rekordų knygą, išsiųsti dokumentai Gineso leidyklai. Anksčiau pripažinta Jauniausia pasaulyje medalininke, gavusia Gineso diplomą, yra 4 m. 8 mėn. 7 d. amžiaus Kristina Stragauskaitė iš Skirmantiškių apyl. (Raseinių r.). Ji 1989 m. balandžio 7 d., kilus namų gaisrui, išsoko pro langą, esantį maždaug 2 m aukštyje, atrakino duris ir įėjusi į degantį namą išvedė jaunesnįjį broliuką ir išnešė sesutę. Už drąsą ir sumanumą gelbstint iš ugnies mažamečius vaikus K. Stragauskaitė apdovanota medaliu “Už narsumą gaisro metu”.

Šlaitytojai rašo "Darbininkui"

Labai ačiū už gražią reklamą "Saulės" koncertui, kurį surengė Vakarų Pensilvanijos Lietuvių Piliečių draugija. Mūsų pagrindinis tikslas buvo parodyti lietuvių bendruomenei Šiaurės Rytuose, kad mes čia, Pittsburghe, dar gyvi ir tęsiame lietuvių kultūros puoselėjimą. Mus nustebo, kad kai kurie žmonės, pasirodę koncerte, sakėsi atvykę čia reklamos "Darbininke" dėka, kurią perskaitę jiems skambino ir juos paragino nueiti jų giminaičiai iš New Yorko! Atsilankė apie 150 žmonių, ir mes rekomenduosime šį vienetą visiems, kas tik turės ateityje progą juos pamatyti. Jie ne tik geri atlikėjai, bet ir draugiški, puikūs, išsilavinę pašnekovai. Dar sykį dėkojame už reklamą.

John Baltrus

John Baltrus, vienas aktyviausių narių Vakarų Pensilvanijos Lietuvių Piliečių draugijoje

Gerb. Ponai,

Gavęs Jūsų adresą iš LR konsulo p. Dariaus Staniulio kreipiuosi į Jus pagalbos bandydamas surasti savo senelio brolių Mečislovą Miškinį. Jis išvyko į JAV apie 1920 metus į Brooklyn. Prašau, jei tai įmanoma, atsiųskite reikiamų paieškai duomenų sąrašą šiuo E-mail adresu: intervid.didmena@takas.lt

Pagarbiai, Gintaras Miškinis

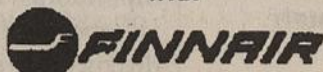
RigaVen Travel Inc.

- We have GREAT CRUISES •
- Tours to Ireland, Scotland, England and Europe •
- Discover Costa Rica •

SPECIAL REDUCED FARES

to VILNIUS

with

"Call for Details"

Call

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 516-665-4455 Fax 516-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

VISŲ SIUNTĖJŲ DĖMESIUI: Kadangi šiemet siuntinių surinkimo datos yra sudarytos visiems 1999 metams, papildomo siuntimo paštu rudenį nebus. Pageidaujantys gauti papildomų tvarkaraščio kopijų gali kreiptis į "Vilties" įstaigą.

CHRISTMAS CONTAINER TO LITHUANIA OCTOBER PICKUP SCHEDULE

Putnam, CT	Oct. 14	1-2 PM
Providence, RI	Oct. 14	4-5:30 PM
Lowell, MA	Oct. 15	12-1 PM
Lawrence, MA	Oct. 15	2-3 PM
Nashua, NH	Oct. 15	4-5 PM
Waterbury, CT	Oct. 16	9:30 - 11:00 AM
Hartford, CT	Oct. 16	12AM-2 PM
Norwood, MA	Oct. 26	6-7 PM
Albany, NY	Oct. 28	7-8 PM
Binghamton, NY	Oct. 29	9-10:30 AM
Scranton, PA	Oct. 29	12-2 PM
Frackville, PA	Oct. 29	5-6 PM
Philadelphia, PA	Oct. 30	10:30 AM-12:30 PM
Brooklyn, NY	Oct. 30	12-4 PM
Baltimore, MD	Oct. 30	6-7 PM
Washington, DC	Oct. 31	1:30-4 PM
Bridgeport, CT	Oct. 31	8-9 PM

Kauno valstybinis choras koncertavo Varšuvoje

Rugsėjo 17 d. Varšuvoje, vienoje didžiausių - Šv. Kryžiaus bažnyčioje, buvo surengtas koncertas, skirtas Sovietų Sąjungos invazijos į Lenkiją 60-mečiui paminėti. Vakare apsilankė aukšti Lenkijos respublikos pareigūnai bei žymūs visuomenės veikėjai. Pirmą kartą, diriguojant pačiam Maestro Krzysztofui Pendereckui, jo

naujausią kūrinį "Credo" atliko Kauno valstybinis choras ir K. Pendereckio festivalio orkestras.

Lietuvos kolektyvas, šiemet jau spėjęs puikiai pasirodyti tarptautiniuose festivaliuose, pagiriamųjų klausytojų bei dirigento žodžių pelnė ir po šio koncerto, kuriam spėta pasirengti per labai trumpą laiką.

Leva Tamulytė

Kinijos mokslininkai sukūrė vapsvos dydžio sraigtasparnį

Šanchajaus Jiaotongo universitete sukurtas miniatiūrinis vapsvos dydžio sraigtasparnis, kurį galima panaudoti karinei žvalgybai, pranešė Kinijos naujienų agentūra "Xinhua".

Teigiama, kad tai mažiausias sraigtasparnis pasaulyje. Jis yra 18 milimetrų ilgio, 5 milimetrų aukščio ir 3 milimetrų pločio. Jam nusileisti reikia maždaug

dvių žemės riešutų ploto aikštelės, sakoma pranešime.

Mokslininkai išrado šį įrenginį, tirdami specialias medžiagas, mikrostaklių naudojimą, elektroniką bei aerodinamiką, sakoma pranešime. Anot jo, šį sraigtasparnį galima panaudoti žvalgyboje. Smulkesnių žinių nepateikiama.

BNS

Monikos Lewinsky lietuviškumas

Andrew Morton knygoje "Monikos istorija" rašoma, kad JAV Baltųjų rūmų stažuotojos Monikos Lewinsky motinos tėvas Lietuvos žydas Samuelis Vilenskis prieš Antrąjį pasaulinį karą bėgo nuo Stalino teroro. Dokumentų kopijose, kurias "Lietuvos rytas" gavo iš JAV archyvų, Samuelis Vilenskis

nurodo gimęs 1904 metais Trakuose. Šių duomenų patvirtinimo nerasta Lietuvos archyvuose esančiuose dokumentuose. Todėl archyvarai mano, kad Monikos Lewinsky senelis, emigravęs iš Lietuvos, galėjo pasikeisti vardą bei pavardę.

Lietuvos rytas

"JAV lietuviai ir Lietuva"

(atkelta iš 4 psl.)

aušrininkas dr. Jonas Šliūpas, dr. Jono Basanavičiaus bendražygis, yra didžiai nusipelnęs Lietuvai. Prieškariniais laikais Kauno universitetas jam suteikė net tris Garbės Daktaro laipsnius – pagerbimas, kokio iš Vytauto Magnus Universiteto net iki šiol nėra gavęs joks kitas asmuo. Bet ar Jono Šliūpo nuopelnai dabar įvertinami Lietuvoje? Ne, toli gražu to nėra.

Nejaugi galima elgtis su jo atmintimi taip, kaip dabar elgiasi Lietuvos valdžia, o konkrečiau - Kultūros ministerija ir jai pavaldus Nacionalinis muziejus?

Jau aštuoni metai, kaip bandau Palangoje atgauti tėvo turėtają ir man pagal palikimą priklausančią nuosavybę - tėvo namus, kad galėčiau užtikrinti, jog tenai bus ir išliks ateities kartoms paliktas dr. Jono Šliūpo memorialas, toks kaip yra Kaune poetui Maironui, Druskininkuose muzikui ir dailininkui Čiurlioniui ir kitiems skirti panašūs memorialai.

Kodėl man negrąžina namų? Palangoje Nacionalinis muziejus tenai yra įkūręs tik kelis kambarius, kuriuose yra šokia tokia ekspozicija (tiksliai vienas kambarys skirtas vien dr. Jonui Šliūpui) ir tai vadinama muziejumi, bet tikrumoje jie tenai įsitaais 15 kambarių saviškių vasarajimui. Šliūpo namai pa-

versti į vasarnamį - viešbutį; kai kada tuos kambarius net išnuomoja užsieniečiams turistams. Jeigu ne asmeniniai valdininkų interesai, seniai būčiau pastatus atgavęs.

Ar taip galima nepagarbiai elgtis su Lietuvos didžiojo patrioto atmintimi? Ar ilgai dar bus leidžiama Kultūros ministerijai laužyti net ir dabartinius Lietuvos Respublikos veikiančius įstatymus, vien dėl to, kad Nacionalinio muziejaus ir Kultūros ministerijos valdininkai galėtų patogiai vasaroti?

Per aštuonis metus kreipiausi į beveik visus tuometinius kultūros ministrus, į ministrus pirmininkus, į Seimo Pirmininką ir į abu Lietuvos Respublikos Prezidentus, bet pagalbos nė iš vieno jų nesulaukiau. Atrodo, kad tas reikalas nesvarbus Lietuvos valdžios pareigūnams. Vienintelis man likęs kelias buvo kreiptis į tarptautines institucijas, į Helsinkio Komisiją. Tą ir padariau. Helsinkio Komisija keletą kartų rašė laiškus Lietuvos valdžiai, Amerikos Kongresas pravedė Rezoliuciją, bet į tuos kalbinius Lietuvos valdžia nesiteikė reaguoti.

Sakykite, kur teisybė, kur dingio turėtas tarptautinės gėdos jausmas? Nejaugi tas viskas išnyko per sovietmečio laikotarpį? Quo Vadis, Lietuva?

Ačiū Jums už dėmesį.

SCHUYLER SAVINGS BANK

Mes siūlome:

*Taupymo sąskaitas *Taupymo sertifikatus

*IRA sąskaitas

*Asmeniškas ir komercines čekių sąskaitas

*Tiesioginį pinigų deponavimą

*Namų paskolas *Automobilių paskolas

* Namų remonto paskolas *Sąskaitų paskolas

*Namų (Home Equity) paskolas

Naujos, patogios darbo valandos ir draugiškas patarnavimas gerai tarnauja mūsų visuomenė...

Mūsų adresas:

24 Davis Avenue

Kearny, NJ 07032

(201) 991-0001

arba skambinkite nemokamai:

1-888-SCHUYLER

(1-888-724-8953)

"Tatulos programa" – kito tūkstantmečio viltis

(atkelta iš 3 psl.)

skyrėsi: Lietuvoj – trys-keturi litai, ten – apie 14 Lt. Pirkto ir kitą mūsų produkciją, pavyzdžiui, žirnių miltus ir bandeles. Dalyvavom ir kitose užsienio mugėse. Aišku, kad ekologiškai švari produkcija tikrai turės paklausą ES šalyse. Šiandien Anglijoj tokių produktų bumas – net 70 procentų anglai priversti atsivežti iš svetur.

Mūsų sertifikuota produkcija

ja jau domisi ne viena šalis. Bėda ta, kad mes tos produkcijos dar per mažai išauginam, neturim tokių kiekių, kurie užsienio pirkėjams apsimokėtų pirkti ir išvežti. Šiemet tradicinę mugę rengiame Vilniuje, prie žemės ūkio ministerijos. Pirmą sykį ji veikia ne vieną dieną, o tris – rugsėjo 25 (šeštadienį) ir spalio 2-3 dienomis (šeštadienį ir sekmadienį).

Alis Balbierius

VILNIUS

Žiemos kainos pirmyn ir atgal
spalio 1 -- kovo 31

išskyrus kalėdinį laikotarpį

New York \$406

Chicago \$450

Seattle \$560

Plius mokesčiai

Nuolaidos galioja ir iš kitų miestų

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-MAIL: VYTTOURS@EARTHLINK.NET

web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION PICK-UP
SCHEDULE FOR OCTOBER OF 1999

October 12	Putnam, CT	1-2 pm
October 18	Paterson, NJ	11-12 pm
October 19	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
October 20	Philadelphia, PA	11-12 noon
October 21	Elizabeth, NJ	11-12 noon
October 22	Kearny, NJ	11-12 noon
October 23	Brooklyn, NY	10-11 am

For more information please call:
1 800-775-7363 or 914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$406 r.t.

One way to Vilnius \$400

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Vasaros darbai Putnamo seselių sodyboje

Kaime didžiausi darbai pavasarį ir vasarą: sėjama, sodinama, ravima, pjaunama, kertama, į kluonus vežama. Taip ir Putnamo seserų sodyboje. Pavasarį "Neringos" stovyklos 30-jam gimtadieniui atšvęsti bažnytinis koncertas.

dai ir Šiluvos atlydai, o rudenį - Rėmėjų suvažiavimas ir Vėlinės.

Šventė

Pagal visus TV oro pranešimus, sekmadienį bus lietus! Seserų meldžiasi... Vakare lyja, naktį kaip iš viedro pila. Bet...

Rytą pasirodė saulė. Šventė įvyksta. 11 val. - iškilmingos Šv. Mišios. Jas koncelebruoja seselių bičiulis iš Lietuvos kun. Algis Gudaitis, SJ, su prel. V. Balčiūnu, kun. R. Krasausku, kun. A. Diškevičium, kun. Dr. J. Grabiū. Tūkstantinė svečių minia aukštų pušų ir eglių pavėsyje ir didelėje palapinėje dalyvauja šv. Mišių aukoje. Šventė dar vis sutraukia rėmėjų iš Worcesterio, Water-

Šių laikų "karabelninkai": Viltė ir Gintaras Karosai Putnamo seselių sodyboje

A. P. nuotr.

Putnamo seselių gegužinės, vykusios liepos 26 d., informacijos "tarnautojai": Aldona Šimkutė, Regina Stankaitė, Rita Brazauskaitė, Jūra Strimaitytė-Kerman, dr. Alfonsas Stankaitis

A. P. nuotr.

"Neringos" stovykla Vermonte vasarą, liepos mėn., Lietuvių susivienijimo šventė, kuriai organizuoti sukaupiamos visos seselių jėgos. Tada seserų rekolekcijos, Žolinė - seselių įža-

"Viešpats stebuklą padarė, mus aptvindė linksmybė", ypatingai sesesle Paulė, Teresė ir Eugenija, kurios ant savo pečių keltinti metai neša šventės organizavimo našta.

burio, Bostono, Hartfordo. Šiemet tarp 1,5 ir 2, jau ne 3 tūkstančių, kaip anais geriais, jaunais laikais! Giedojimui vadovauja ses. Paulė, Aldona Prapuolenytė ir keturi gražiabalsiai

Giedoriai: (sėdi) seselė Paulė, A. Prapuolenytė, (stovi) P. Tutinas, V. Alksnins, G. Rajekas ir A. Česnavičius

A. P. nuotr.

Ateitininkų sendraugių savaitė Kennebunkporte

Pranciškonų vienuolyne Kennebunkporte, ME, visą laiką vykdavo įvairi ateitininkų veikla. Čia būdavo moksleivių, studentų stovyklos, sąskrydžiai. Dabar jau daug metų vyksta sendraugių poilsio ir studijų savaitė. Ji pradėdama Žolinę šventės artumoje. Ilgą laiką jos organizavimu, programos sudarymu rūpinosi dr. Česlovas Masaitis. Dabar išrinktas specialus komitetas: pirmininkas Juozas Rygelis; kiti nariai: dr. Alfonsas Stankaitis, Aldona Rygelienė, Aušra Babickienė-Barzdakaitė.

Šių metų savaitę rūpestingai suorganizavo Rygelis: stovyklos kapelionu paskvietė kun. Antaną Diškevičių, Putnamo seselių kapelioną, surado ir kitus puikius programos dalyvius.

Įvadinis koncertas

Stovyklautojams suvažiavus rugpjūčio 14 d., šeštadienį, tą vakarą ir įvyko įvadinis koncertas. Programą atliko pianistė dr. Frances Kavaliauskaitė-Covalevski. Ji čia koncertavo jau eilę metų, tapo šios savaitės pastovia dalyve. Šiame koncerte ji atliko *Frederic Chopin 5 kūrinis* - tai *Nokturnas, Baladė,*

Polonezas, B-Minor Scherzo, Harp etjudas.

Siekdama doktorato laipsnio, ji disertaciją parašė apie K. Čiurlionį. Jo muzika įtraukia ir į savo koncertus; šį kartą atliko 5 preliudus. O pabaigai - *George Gershwin Rapsody in Blue.*

Pianistė, apsirengusi šviesiai gelsva suknele, atrodė lyg kokia gėlė, prasiskleidusi iš romantiščių amžių. Ji gyvena šios muzikos pasaulyje, apdovanoja ją ir klausytojus.

Žolinę sekmadienis

Rugpjūčio 15 d. - Žolinė. Vienuolyne didelis judėjimas. Daug žmonių atvažiuoja iš klausyti mišių. Lietuviškos mišios galimos tik po 12 val. Jas aukojo savaitės kapelionas kun. Antanas Diškevičius. Kiekvieną rytą jis paskaitė ir rūpestingai paruoštą pamokslėlį. Mišių metu vargonavo Frances Kavaliauskaitė, giedojo Angelė Kiaušaitė, smuikavo Julius Veblaitis.

Pradėdama studijų savaitę

Vakare 8 v. sporto salėje buvo literatūros vakaras. Pradedant šią savaitę, žodį tarė rengėjas Juozas Rygelis. Pasveiki-

no susirinkusius ir supažindino su savaitės programa ir tvarka. Toliau programos vadovu paskvietė dr. Alfonsą Stankaitį. Jis - prityręs ir sąmojingas programų vadovas, visada įdomu sekti jo jumorą. Jis ir pranešė, kad literatūros vakarą suorganizavo Paulius Jurkus. Pirmą dalis skirta poezijai, antra - Vinco Kudirkos prisiminimui ir 100 metų sukakties nuo jo mirties atžymėjimui.

Savo poeziją skaitė poetas Leonardas Andriekus. Kennebunkportas yra jo poezijos tėviškė. Išikūrus pranciškonų vienuolynui, čia atvažiuodavo lietuviai rašytojai. Antanas Vaičiulaitis tada ir Paskatino L. Andriekų pamėginti rašyti poeziją. Pasirodo, kad užkalbintasis buvo tikras talentas. Jis pradėjo rašyti ir išaugo į gerą poetą, kuris išleido visą eilę poezijos knygų, laimėjo nemažai premijų. Iš įvairių savo rinkinių čia paskaitė gerą pluoštą nuotaukingos poezijos. Skaitė apie pusę valandos.

Antroji literatūros vakaro dalis buvo skirta Vinco Kudirkos prisiminimui - jo mirties 100 metų sukaktį. Kalbėjo Paulius Jurkus. Pasakojo apie jo gyvenimą, darbą, ką jis nuveikė lietuvių tautai, kaip susirgo džiūva ir jaunas mirė 1899 m. lapkričio 16 d.

Iš to pasakojimo įdomiausia buvo, kad Kudirkos protėvis buvo pranciškas, dalyvavęs Napoleono žygyje į Maskvą ir paskui iš Prancūzijos su dviem broliais atvykęs ir apsigyvenęs Suvalkijoje.

Vytautas Strolia, lietuviškos muzikos tyrinėtojas, jos registраторius, kalbėtoja buvo apdovanojusi įvairia literatūra. Pasirodo, kad Lietuvos himne jaučiama vokiečių romantikų muzikos įtaka. V. Strolia yra suregistravęs įvairias himno laidas. Literatūros vakaras užtruko apie pusantros valandos.

(nukelta į 8 psl.)

Kun. R. Pukenis

dainininkai.

Po šventų Mišių visi skuba "vašintis" seselių Elenutės ir Olivetos, p. Kurapkienės bei jų prisiekusios pagalbininkės Birutės Bernotienės paruoštais lietuviškais skanėstais. Tų gėrybių atveža ir Worcesterio, Waterburio, Providence rėmėjos. Trumpai tariant - piknikas puotauja prie pavėsiuose sustatytų stalų.

Didelė atrakcija - Neringos stovyklos jaunimo linksma, originali programa. Jos laukia ne tik 150 stovyklautojų atsiminti atvykę tėvai ir seneliai, bet visi šventės dalyviai. Stebėdami šokių, dainų, įvairiom temom inscenizavimus, patys atjaunėja.

Seselių sodyba didelė ir graži. Susitikus draugus yra kur atsistoti, pasikalbėti, pasivaikščioti. Vieni lanko ALKA, Mindaugo pilį, Dangus vartų

kapinaites... Kiti eina pas poetę Danguolę Sadūnaitę, seselių talkininkę, knygų nusipirkti. Patraukia ir moderniški "Karabelninkai". Vaikai traukia tėvus ir senelius į ses. Viktorijos loteriją. Ji beveik 90-ties! Aldonos Jakniūnaitės ir Irenos Juodaitienės talkinama per visus metus kaupia ir daro nuostabius žaislus ir žaisliukus mažajai loterijai. Visi bilietai pilni! Didžioji loterija, prie kurios pasisekimo prisideda visos Amerikos seselių rėmėjos, iš anksto nusipirkę loterijos bilietų knygutes, vilioja, Šimkų draudimo ir nekilnojamo turto įstaigos Hartforde didysis laimikis - kelionė į Lietuvą. Šventės metu informacijos "viršininkas" dr. A. Stankaitis, tarp įvairiausių pranešimų ragina įsigyti bilietėlius laimėti tą ar kitą vertingą dovaną.

Šventė baigiama vėliavos

nuleidimu ir tradicija tapusia maldos valandėle (koplyčioje) užtėvynę Lietuvą.

Po truputį, neskubėdami skirstosi svečiai, o seselių rėmėjai - jauni ir vyresni - neša, veža kėdes, stalus ir suolus į kluoną kitiems metams! Jų ir kitų darbininkų bei seselių draugų laukia seselių Olivetos ir Elenutės paruošta vakariėnė. Ses. Paulė ir ses. Eugenija su ses. Terese, nors ir smarkiai pavargusios, visiems dėkoja.

Aprašymui baigti tinka donelaišiskai skambantis psalmės žodžiai: "Su ašara beriamas grūdai, bet džiaugsmas, pjūčiai atėjus. Žmogus eina ir verkia į dirvą nešdamas sėklą, bet grįžta ir eidamas džiaugias, derlingu nešinas pėdu". (Ps. 125, 5-6).

ap.

(apie kitus Putnamo seselių darbus skaitykite sekančiame numeryje)

Audrius Butkevičius tikisi malonės

Lietuvoje kalėjime sėdintis Seimo narys Audrius Butkevičius paprašė Prezidento Valdo Adamkaus atleisti jį nuo teismo sprendimu paskirto ir dar likusio laisvės atėmimo laiko.

Seimo narys Audrius Butkevičius buvo nuteistas kalėti 5,5 metų, pusės turto konfiskavimu ir 50 tūkst. litų bauda už pasikėsinimą sukčiauti stambiu mastu. 1997 metais iš nafta prekiaujančios bendrovės vadovo Audrius Butkevičius paėmė 15 tūkst. USD, žadėdamas tarpininkauti nutraukiant bylą tarptautiniame teisme. Audrius Butkevičius skundą šiuo metu nagrinėja Europos žmogaus teisių teismas Strasbūre. Iki šiol Audrius Butkevičius malonės neprašė, nes teigia nepažįstąs savo kaltės.

Lietuvos rytas

"Šaltą rudens dieną, kai Jūsų akys patvins ašaromis, Jis grįš rudens vėju nušluostytas nuo Jūsų skruostų. Šaltą žiemą, kada šaltis sukaustys ežerus, upes ir Jūsų širdis, Jis grįš kaip pavasario saulė išstipinti tą skausmą sieloje".

Juozo Gailos žodžiai laidotuvėse

A. + A.

VYTAUTAS VYGANTAS

1930.II.17 - 1998.X.13

Mirties metinių proga prašome draugus, bendradarbius ir pažįstamus prisiminti a. a. VYTAUTĄ maldoje.

VYGANTŲ ŠEIMA

